

EIROPAS MIGRĀCIJAS TĪKLS

**PILSONĪBAS UN MIGRĀCIJAS
LIETU PĀRVALDE**

MAZA APJOMA PĒTĪJUMS

**ĢIMENES ATKALAPVIENOŠANĀS
LATVIJAS REPUBLIKĀ
2002 – 2006**

Rīga, 2007.gada jūlijā

SATURA RĀDĪTĀJS

ANOTĀCIJA	3
1. ĢIMENES ATKALAPVIENOŠANĀS LATVIJĀ	4
1.1. PAMATINFORMĀCIJA	4
1.2. DEFINĪCIJAS	5
1.3. METODOLOĢIJA	6
2. MIGRĀCIJAS POLITIKA ĢIMENES ATKALAPVIENOŠANAI LATVIJĀ	7
2.1. PĀRSKATS PAR ĢIMENES ATKALAPVIENOŠANĀS POLITIKU LATVIJĀ	11
a) DIREKTĪVAS IZVĒLES PANTU PIEMĒROŠANA PRAKSĒ	11
b) IECEĻOŠANAS UN UZTURĒŠANĀS NOSACĪJUMI	25
c) POLITIKA UN PRAKSE PAR KONKRĒTIEM DIREKTĪVAS PANTIEM	27
d) PIETEIKUMI PAR ĢIMENES ATKALAPVIENOŠANU KONKRĒTĀM PERSONU GRUPĀM	32
2.2. ĢIMENES ATKALAPVIENOŠANĀS POLITIKAS ATTĪSTĪBA 2002 - 2006	35
3. STATISTISKIE DATI	36
4. SECINĀJUMI	45
IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN AVOTU SARAKSTS	46

ANOTĀCIJA

Eiropas migrācijas tīkla ceturtā maza apjoma pētījuma tēma ir „Ģimenes atkalapvienošanās”.

Darba mērķis ir sniegt pārskatu par Latvijas un Eiropas Savienības likumdošanas ieviešanu attiecībā uz ģimenes atkalapvienošanu laikā no 2002. – 2006.gadam un pētīt šīs kategorijas apjomu un struktūru.

Lai iegūtu labāku izpratni par šo fenomenu, sistemātiskas salīdzināšanas metodes ceļā, izmantojot Eiropas migrācijas tīkla nacionālo kontaktpunktu iesniegtos darbus, tiks noteiktas kopējās iezīmes un atšķirības.

Darba pirmajā daļā sniegta informācija par darba mērķi un tā apjomu, par tā saistību ar Eiropas Padomes 2003.gada 22.septembra direktīvu 2003/86/EK par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanu, sniegts skaidrojums par darbā izmantotajiem jēdzieniem un definīcijām, kā arī noteikts maza apjoma pētījuma nolūks, apkopojot sintēzes ziņojumu par ģimenes atkalapvienošanu Eiropas Savienībā.

Darba otrajā daļā apskatīta migrācijas politika ģimenes atkalapvienošanai Latvijā, ietverot arī diskusijas par ģimenes atkalapvienošanās politiku laikā no 2002. līdz 2006.gadam, apskatīta direktīvas izvēles pantu piemērošana praksē, ieceļošanas un uzturēšanās nosacījumi, politika un prakse par konkrētiem direktīvas pantiem.

Darba trešajā daļā sniegta kvantitatīvā informācija par ģimenes atkalapvienošanās struktūru un apjomu.

Nobeigumā sniegti secinājumi par ģimenes atkalapvienošanās politiku un tās attīstību, par ģimenes struktūru un skaitu, par ģimenes atkalapvienošanās fenomena ietekmi uz migrāciju.

Darbā izmantoti normatīvie akti, internetā atrodamā informācija par ģimenes atkalapvienošanu, un pētījumā iesaistītās iestādes – Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes - sniegtā informācija, kā arī saņemtā kvantitatīvā informācija.

Kopējais darba apjoms – 47 lapas un tajā 14 tabulas.

1. ĢIMENES ATKALAPVIENOŠANĀS LATVIJĀ

1.1. Pamatinformācija

Migrācijas politika skar tādus smalkjūtīgi risināmus jautājumus kā nodarbinātības iespējas, sociālo saliedētību un kultūras daudzveidību, kā arī robežu kontroli, likuma izpildi un valsts drošību. Ir sagatavoti vairāki likumdošanas akti, kas harmonizē nacionālās likumdošanas aktus par trešo valstu pilsoņu iebraukšanu un uzturēšanos Eiropas Savienībā.

Šodien daudzās Eiropas Savienības dalībvalstīs ģimenes atkalapvienošanos uzskata par lielu migrācijas daļu. Diskusijas par šo grupu integrāciju sabiedrībā ir ietekmējušas Eiropas Savienības politiku attiecībā uz trešo valstu pilsoņu ieceļošanu un uzturēšanos Eiropas Savienībā.

Eiropas Padome 2003.gada 22.septembrī pieņēma direktīvu 2003/86/EK¹ par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanos (turpmāk – Direktīva), kuras mērķis ir paredzēt nosacījumus ģimenes atkalapvienošanās tiesību īstenošanai attiecībā uz trešo valstu pilsoņiem, kuri likumīgi uzturas Eiropas Savienības dalībvalstu teritorijā. Šī direktīva bija pirmais Eiropas Savienībā pieņemtais juridiskais dokuments legālās migrācijas jomā.

Direktīva norāda, ka ģimeņu atkalapvienošanās ir līdzeklis, lai padarītu iespējamu ģimenes dzīvi. Ģimeņu atkalapvienošanās palīdz radīt kultūrsociālo stabilitāti, kas veicina gan ekonomisko, gan sociālo kohēziju.

Šī darba mērķis ir sniegt pārskatu par Latvijas likumdošanas īstenošanu attiecībā uz ģimenes atkalapvienošanu laikā no 2002. – 2006.gadam un pētīt šīs grupas apjomu un struktūru.

Izmantojot minēto Direktīvu kā pamatnorādnes, tiks aprakstīta situācija un attīstība Latvijā attiecībā uz ģimenes atkalapvienošanu par laika periodu no 2002. – 2006.gadam.

Pētījuma objekts ir ārzemnieks, kurš ieceļo Latvijā saistībā ar ģimenes atkalapvienošanu. Savukārt, pētījuma priekšmets ir ģimenes atkalapvienošanās politikas Latvijā efektivitāte.

Lai sasniegtu darbā izvirzīto mērķi, ir uzstādīti šādi uzdevumi: aplūkot migrācijas politiku ģimenes atkalapvienošanai Latvijā, ietverot arī diskusijas par ģimenes atkalapvienošanās politiku laikā no 2002. un 2006.gadam, analizēt ģimenes

¹ Padomes 2003.gada 22.septembra Direktīva 2003/86/EK par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanu, Oficiālais Vēstnesis L 251, 03.10.2003., 12. – 18.lpp

atkalapvienošanās kvantitatīvo informāciju, lai izzinātu šīs grupas apjomu, struktūru un ietekmi uz Latvijas sabiedrību.

Darba svarīgākais uzdevums ir noskaidrot, cik efektīva ir ģimenes atkalapvienošanās politika Latvijā.

Lai iegūtu labāku sapratni par šo fenomenu – ģimenes atkalapvienošanās – Eiropas Savienībā, sintēzes kopsavilkumā apkopos dažādos secinājumus, kas tiks iegūti no Eiropas migrācijas tīkla nacionālo kontaktpunktu pētījumiem. Sistemātiskas salīdzināšanas ceļā tiks analizētas un iztirzātas kopējās iezīmes un atšķirības starp Eiropas Savienības dalībvalstīm jautājumā par ģimeņu atkalapvienošanu.

1.2. Definīcijas

Pētījumā lietoti šādi jēdzieni:

- ✓ Apgādnieks ir trešās valsts pilsonis, kurš likumīgi uzturas dalībvalstī un iesniedz pieteikumu par ģimenes atkalapvienošanu, vai kura ģimenes locekļi iesniedz pieteikumu par atkalapvienošanu ar viņu².
- ✓ Ārzemnieks ir persona, kura nav Latvijas pilsonis vai Latvijas nepilsonis.
- ✓ Bēglis ir trešās valsts pilsonis vai bezvalstnieks, kuram piešķirts bēgļa statuss 1951.gada 28.jūlija Ženēvas Konvencijas izpratnē attiecībā uz bēgļu stāvokli, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar 1967.gada 31.janvāra protokolu, kas parakstīts Ņujorkā³.
- ✓ Ģimenes atkalapvienošanās ir trešās valsts pilsoņa, kas likumīgi uzturas dalībvalstī, ģimenes locekļu ieceļošana un uzturēšanās šajā dalībvalstī, lai saglabātu ģimeni, neatkarīgi no tā, vai ģimenes attiecības rodas pirms vai pēc iedzīvotāja ieceļošanas šajā valstī⁴.
- ✓ Ģimenes locekļi ir ārzemnieka laulātais, nepilngadīgie (arī aizbildnībā esošie) bērni un aizgādībā esošās personas, kuriem ir tiesības ieceļot un uzturēties Latvijā saistībā ar ģimenes atkalapvienošanu.
- ✓ Izsaukums ir dokuments, kurā uzaicinātājs uzņemas šajā likumā noteiktās saistības attiecībā uz ārzemnieku, kuru viņš uzaicinājis uzturēties Latvijas Republikā ar uzturēšanās atļauju.
- ✓ Nepilngadīgie bez pavadības ir trešās valsts pilsoņi vai bezvalstnieki, kas ir jaunāki par astoņpadsmit gadiem, kuri ierodas dalībvalsts teritorijā un ko

² Avots: Direktīva 2003/86/EK; 2.panta c) apakšpunkts

³ Avots: Direktīva 2003/86/EK; 2.panta b) apakšpunkts

⁴ Avots: Direktīva 2003/86/EK; 2.panta d) apakšpunkts

nepavada pieaugušais, kurš par tiem ir atbildīgs saskaņā ar tiesību aktiem vai paražām, un kamēr tos faktiski neuzrauga šāda persona, vai nepilngadīgie, kas ir palikuši bez pavadības pēc ieceļošanas dalībvalsts teritorijā⁵.

- ✓ Trešās valsts pilsonis ir jebkura persona, kas nav Savienības pilsonis Līguma 17. panta 1. punkta izpratnē⁶.
- ✓ Uzturēšanās atļauja ir jebkāda dalībvalsts iestāžu izsniegta atļauja, kas ļauj trešās valsts pilsonim likumīgi uzturēties tās teritorijā saskaņā ar 1.panta 2.punkta a) apakšpunktu Padomes 2002.gada 13.jūnija regulā Nr.1030/2002⁷, ar ko nosaka vienotu uzturēšanās atļauju formu trešo valstu pilsoņiem⁸.

1.3. Metodoloģija

Saskaņā ar Eiropas migrācijas tīkla (turpmāk – Tīkls) darba plānu un pamatojoties uz Tīkla nacionālo kontaktpunktu vairākumu, tika pieņemts lēmums izstrādāt maza apjoma pētījumu „Ģimenes atkalapvienošanās”.

Pētījums izstrādāts, pamatojoties uz Tīkla Nīderlandes kontaktpunkta sākotnēji izstrādāto un tālāk aktualizēto specifikāciju un struktūru sadarbībā ar Tīkla koordinatoriem – Berlīnes salīdzinošo sociālo pētījumu institūtu –, citiem Tīkla nacionālo kontaktpunktu ekspertiem un Eiropas Komisiju.

Lai sasniegtu pētījuma mērķi – sniegt pārskatu par Latvijas likumdošanas ieviešanu attiecībā uz ģimenes atkalapvienošanu laikā no 2002. – 2006.gadam un pētīt šīs kategorijas apjomu un struktūru – darba izstrādē tika iesaistīta Iekšlietu ministrijas Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde un tās eksperti.

Lai paplašinātu analizējamās informācijas apjomu un lai pārlūkotu jaunākos rakstus, viedokļus par ģimeņu atkalapvienošanu, tika izmantots arī internets.

Darbā tika izmantoti spēkā esošie normatīvie akti, internetā un laikrakstos atrodamā literatūra par izvēlēto tēmu, kā arī no Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes saņemtie statistiskie dati un sniegtā informācija.

⁵ Avots: Direktīva 2003/86/EK; 2.panta f) apakšpunkts

⁶ Avots: Direktīva 2003/86/EK; 2.panta a) apakšpunkts

⁷ Padomes 2002.gada 13.jūnija Regula Nr.1030/2002, ar ko nosaka vienotu uzturēšanās atļauju formu trešo valstu pilsoņiem, Oficiālais Vēstnesis L 157, 15.06.2002., 1. – 7.lpp

⁸ Avots: Direktīva 2003/86/EK; 2.panta e) apakšpunkts

2. MIGRĀCIJAS POLITIKA ĢIMENES ATKALAPVIENOŠANAI LATVIJĀ

Migrācijas politika ģimenes atkalapvienošanai Latvijas Republikā noteikta Imigrācijas likuma⁹ IV nodaļā, Patvēruma likuma¹⁰ III nodaļā un šādos pakārtotajos Ministru kabineta noteikumos:

- ✓ Ministru kabineta 2005.gada 30.augusta noteikumi Nr.652 „Kārtība, kādā Latvijas Republikā notiek bēgļa ģimenes atkalapvienošana, kā arī tās personas ģimenes atkalapvienošana, kurai piešķirts alternatīvais statuss”¹¹, kas nosaka kārtību, kādā Latvijas Republikā notiek bēgļa ģimenes atkalapvienošana, un kārtību, kādā tiek iesniegts un izskatīts tās personas lūgums par ģimenes atkalapvienošanu, kurai piešķirts alternatīvais statuss saskaņā ar Patvēruma likuma 35.panta pirmās daļas 2.punktu¹² un kura pēc šī statusa piešķiršanas Latvijas Republikā ir uzturējusies vismaz divus gadus, kā arī izsniegtas uzturēšanās atļaujas ģimenes locekļiem.
- ✓ Ministru kabineta 2006.gada 18.jūlija noteikumi Nr.586 „Kārtība, kādā Latvijas Republikā ieceļo un uzturas Eiropas Savienības dalībvalstu, Eiropas Ekonomikas zonas valstu un Šveices Konfederācijas pilsoņi un viņu ģimenes locekļi”¹³, kas nosaka kārtību, kādā Latvijas Republikā ieceļo un uzturas Eiropas Savienības dalībvalstu, Eiropas Ekonomikas zonas valstu un Šveices Konfederācijas pilsoņi un viņu ģimenes locekļi, kā arī kārtību, kādā minētās personas izraida no Latvijas Republikas.
- ✓ Ministru kabineta 2006.gada 3.oktobra noteikumi Nr.813 „Uzturēšanās atļauju noteikumi”¹⁴, kas nosaka uzturēšanās atļaujas pieprasīšanas, izsniegšanas, reģistrēšanas un anulēšanas kārtību.
- ✓ Ministru kabineta 2007.gada 13.februāra noteikumi Nr.108 „Noteikumi par valsts nodevu par vīzas, uzturēšanās atļaujas vai Eiropas Kopienas pastāvīgā

⁹ Imigrācijas likums, Latvijas Vēstnesis Nr.169, 20.11.2002.

¹⁰ Patvēruma likums, Latvijas Vēstnesis Nr.48, 27.03.2002.

¹¹ Ministru kabineta 2005.gada 30.augusta noteikumi Nr.652 „Kārtība, kādā Latvijas Republikā notiek bēgļa ģimenes atkalapvienošana, kā arī tās personas ģimenes atkalapvienošana, kurai piešķirts alternatīvais statuss”, Latvijas Vēstnesis Nr.138, 01.09.2005.

¹² Patvēruma likuma 35.panta pirmās daļas 2.punkts nosaka, ka alternatīvais statuss tiek piešķirts personai, kurai nevar piešķirt bēgļa statusu saskaņā ar Patvēruma likuma 23.pantu, taču tikai tad, ja ir pamats uzskatīt, ka ārējo vai iekšējo bruņoto konfliktu dēļ šai personai nepieciešama aizsardzība un tā nevar atgriezties savas pilsonības valstī vai, ja šī persona ir bezvalstnieks, - savas iepriekšējās mītnes zemē.

¹³ Ministru kabineta 2006.gada 18.jūlija noteikumi Nr.586 „Kārtība, kādā Latvijas Republikā ieceļo un uzturas Eiropas Savienības dalībvalstu, Eiropas Ekonomikas zonas valstu un Šveices Konfederācijas pilsoņi un viņu ģimenes locekļi”, Latvijas Vēstnesis Nr.114, 20.07.2006.

¹⁴ Ministru kabineta 2006.gada 3.oktobra noteikumi Nr.813 „Uzturēšanās atļauju noteikumi”, Latvijas Vēstnesis Nr.171, 26.10.2006.

iedzīvotāja statusa Latvijas Republikā pieprasīšanai nepieciešamo dokumentu izskatīšanu un ar to saistītajiem pakalpojumiem¹⁵, kas nosaka valsts nodevas likmes par vīzas, uzturēšanās atļaujas vai Eiropas Kopienas pastāvīgā iedzīvotāja statusa Latvijas Republikā pieprasīšanai nepieciešamo dokumentu izskatīšanu un ar to saistītajiem pakalpojumiem, kā arī valsts nodevas maksāšanas kārtību un personas, kuras atbrīvotas no valsts nodevas samaksas.

- ✓ Ministru kabineta 2007.gada 13.februāra noteikumi Nr.107 „Noteikumi par kārtību, kādā tiek veikta pieejamās informācijas pārbaude, izskatot ārzemnieka vīzas vai uzturēšanās atļaujas pieprasījuma dokumentus¹⁶, kas nosaka kārtību, kādā tiek veikta pieejamās informācijas pārbaude par to, vai ārzemnieka ieceļošana neradīs draudus valsts drošībai vai sabiedriskajai kārtībai un drošībai, izskatot vīzas vai uzturēšanās atļaujas pieprasījuma dokumentus ārzemniekam, kurš ir tādas valsts pilsonis, kuru pilsoņiem, izsniedzot vīzu vai uzturēšanās atļauju, tiek veikta papildu pārbaude, vai kuram ārvalstī piešķirts bezvalstnieka vai bēgļa statuss.

Saistībā ar ģimenes atkalapvienošanu Latvijas Republikā ārzemniekam var tikt izsniegta gan termiņuzturēšanās, gan pastāvīgās uzturēšanās atļauja.

Ārzemnieku ieceļošanu un uzturēšanos Latvijas Republikā atbilstoši savai kompetencei dokumentē un kontrolē Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, Valsts robežsardze, Latvijas Republikas diplomātiskās un konsulārās pārstāvniecības un Ārlietu ministrijas Konsulārais departaments¹⁷.

Saskaņā ar Imigrācijas likumā noteikto Latvijas Republikā ģimenes locekļiem ir tiesības pieprasīt termiņuzturēšanās atļauju uz apgādnieka (ārzemnieka) izsniegtās uzturēšanās atļaujas termiņu, ja apgādniekam izsniegta uzturēšanās atļauja šādos gadījumos:

- ✓ reizi kalendāra gadā uz laiku, kas nepārsniedz sešus mēnešus, ja apgādnieks ir Latvijas pilsoņa vai Latvijas nepilsoņa, vai pastāvīgās uzturēšanās atļauju

¹⁵ Ministru kabineta 2007.gada 13.februāra noteikumi Nr.108 „Noteikumi par valsts nodevu par vīzas, uzturēšanās atļaujas vai Eiropas Kopienas pastāvīgā iedzīvotāja statusa Latvijas Republikā pieprasīšanai nepieciešamo dokumentu izskatīšanu un ar to saistītajiem pakalpojumiem”, Latvijas Vēstnesis Nr.28, 16.02.2007.

¹⁶ Ministru kabineta 2007.gada 13.februāra noteikumi Nr.107 „Noteikumi par kārtību, kādā tiek veikta pieejamās informācijas pārbaude, izskatot ārzemnieka vīzas vai uzturēšanās atļaujas pieprasījuma dokumentus”, Latvijas Vēstnesis Nr.28, 16.02.2007.

¹⁷ Saskaņā ar Imigrācijas likuma 3.panta pirmo daļu

- saņēmuša ārzemnieka radnieks līdz trešajai pakāpei taisnā līnijā vai līdz trešajai pakāpei sānu līnijā vai arī svainis līdz trešajai pakāpei;
- ✓ uz laiku, kas nepārsniedz piecus gadus, ja apgādnieks ir komercreģistrā reģistrēts individuālais komersants vai komercsabiedrības vienīgais dibinātājs;
 - ✓ uz pilnvaru termiņu, bet ne ilgāk kā uz pieciem gadiem, ja apgādnieks ir persona, kura komercreģistrā reģistrēta kā personālsabiedrības biedrs, kam ir tiesības pārstāvēt personālsabiedrību, valdes loceklis, padomes loceklis, prokūrists, administrators, likvidators vai persona, kura pilnvarota pārstāvēt komersantu (ārvalsts komersantu) darbībā, kas saistītas ar filiāli;
 - ✓ uz laiku, kas nepārsniedz vienu gadu, ja apgādnieks ir pašnodarbināta persona;
 - ✓ uz nodarbināšanas laiku, bet ne ilgāk kā uz pieciem gadiem;
 - ✓ uz laiku, kas nepārsniedz četrus gadus, ja apgādnieks ir ārvalsts komersanta pārstāvniecības pārstāvis;
 - ✓ uz laiku, kāds minēts zinātniskās sadarbības plānā, bet ne ilgāk kā uz četriem gadiem;
 - ✓ uz Latvijas Republikā akreditētas izglītības iestādes audzēkņa vai pilna laika studenta mācību laiku, bet ne ilgāk kā uz vienu gadu;
 - ✓ uz laiku, uz kādu Patvēruma likumā noteiktajā kārtībā apgādniekam piešķirts alternatīvais statuss;
 - ✓ uz laiku, kāds nepieciešams tāda starptautiska līguma vai projekta īstenošanai, kurā piedalās Latvijas Republika;
 - ✓ uz laiku, kāds nepieciešams palīdzības sniegšanai Latvijas Republikas valsts vai pašvaldību institūcijām, bet ne ilgāk kā uz vienu gadu;
 - ✓ uz laiku, kāds nepieciešams reliģiskas darbības veikšanai, bet ne ilgāk kā uz vienu gadu;
 - ✓ uz laiku, kas nepārsniedz gadu, ja uzturēšanās Latvijā ir saistīta ar audzēkņu vai studentu apmaiņu, praksi vai stažēšanos kādā no Latvijas Republikas izglītības iestādēm vai komercreģistrā reģistrētā komercsabiedrībā vai cita uzdevuma veikšanu;
 - ✓ uz laiku līdz tiesas sprieduma par laulības šķiršanu un bērna dzīvesvietas noteikšanu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk par gadu, ja laulību šķir un laulībā ir bērns, kurš ir Latvijas pilsonis vai Latvijas nepilsonis.

Savukārt pastāvīgās uzturēšanās atļauju Imigrācijas likuma noteiktajā kārtībā ir tiesības pieprasīt Latvijas pilsoņa vai Latvijas nepilsoņa, vai pastāvīgās uzturēšanās atļauju saņēmušā ārzemnieka (apgādnieka) laulātajam, nepilngadīgajam bērnam, laulātā nepilngadīgajam bērnam, kā arī Latvijas pilsoņa vai Latvijas nepilsoņa vecākiem un viņu laulātajiem.

Ārzemniekam, kurš vēlas pieprasīt uzturēšanās atļauju saistībā ar ģimenes atkalapvienošanu, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē jāiesniedz šādi dokumenti:

- a. Noteikta parauga anketa uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai.
- b. Fotografija.
- c. Izziņa par veselības stāvokli, kurā apliecināts, ka ārzemniekam nav normatīvajos aktos par veselības traucējumiem un slimībām minēto veselības traucējumu vai slimību.
- d. Izziņa par sodāmību (ārzemniekam, kurš vecāks par 14 gadiem), ko izsniegusi kompetentā iestāde pilsonības vai mītnes zemē, ja ārzemnieks tajā uzturējies ilgāk par 12 mēnešiem.
- e. Dokuments, kas apliecina nepieciešamo iztikas nodrošinājumu, kamēr ārzemnieks uzturēsies Latvijas Republikā.
- f. Dokumentus, kas apliecina paredzamo dzīvesvietu Latvijas Republikā un tiesības tajā apmesties, piemēram, īpašuma tiesības apliecinošus dokumentus, īres līgumu.
- g. Laulību apliecinošs dokuments, ja vēlas uzturēties pie laulātā.
- h. Radniecību apliecinošs dokuments, ja vēlas uzturēties pie radniekiem.
- i. Ja Latvijā vēlas uzturēties nepilngadīgs bērns, tad tā vecāka notariāli apliecināta vai Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes vai Latvijas diplomātiskās vai konsulārās pārstāvniecības amatpersonas klātbūtnē parakstīta piekrišana bērna izceļošanai uz Latvijas Republiku, kurš neieceļo kopā ar bērnu. Ja ikdienā aizgādātību īsteno vecāks, ar kuru Latvijas Republikā ieceļo bērns, un nav noteikti ierobežojumi bērna dzīvesvietas maiņai bez otra vecāka piekrišanas, – attiecīgās tiesas nolēmums.
- j. Maksājuma dokuments, kas apliecina valsts nodevas samaksu.

Bēglim saskaņā ar Patvēruma likuma 29.pantu ir tiesības apvienoties ar ģimenes locekļiem, kuri atrodas ārvalstīs. Par bēgļa ģimeni tiek uzskatīts personas

laulātais un viņu nepilngadīgie bērni (arī adoptētie), kuri nav noslēguši laulību, kā arī apgādībā esošie pilngadīgie bērni invalīdi (arī adoptētie).

Nepilngadīgajam bērnam, kurš nav noslēdzis laulību, ir tiesības uzņemt pie sevis no ārvalsts ieradušos māti un tēvu (arī adoptētājus). Ģimene var atkalapvienoties, ja tā ir izveidota pirms personas ierašanās Latvijas Republikā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2005.gada 30.augusta noteikumu Nr.652 „Kārtība, kādā Latvijas Republikā notiek bēgļa ģimenes atkalapvienošana, kā arī tās personas ģimenes atkalapvienošana, kurai piešķirts alternatīvais statuss” 3., 4. un 5.punktu, lai bēgļa ģimene varētu apvienoties, bēglim Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē jāiesniedz šādi dokumenti:

- ✓ Iesniegums par ģimenes atkalapvienošanu.
- ✓ Izsaukums uzturēšanās atļaujas saņemšanai.
- ✓ Personu apliecināja dokumenta kopija, uzrādot oriģinālu.
- ✓ Laulības apliecības vai cita attiecīgajā valstī laulības faktu apstiprinoša dokumenta kopija.
- ✓ Laulātā un bērnu Latvijas Republikā atzītu derīgu ceļošanas dokumentu kopijas.
- ✓ Bērnu dzimšanas apliecības kopijas.

Savukārt bēgļa ģimenes locekļiem Latvijas Republikas diplomātiskajā vai konsulārajā pārstāvniecībā jāiesniedz:

- ✓ Normatīvajos aktos noteiktā anketa uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai.
- ✓ Latvijas Republikā atzīta derīga ceļošanas dokumenta kopija, uzrādot oriģinālu.
- ✓ Laulības apliecības kopija, uzrādot oriģinālu.
- ✓ Bērnu dzimšanas apliecību kopijas, uzrādot oriģinālus.
- ✓ Un katra ģimenes locekļa divas fotogrāfijas (35 x 45 mm, attēlā personas sejai jābūt atsegtai, bez galvassegas).

2.1. Pārskats par ģimenes atkalapvienošanās politiku Latvijā

a) Direktīvas izvēles pantu piemērošana praksē

Neatkarīgi no jomas, uz ko attiecas direktīvas, tās vienmēr satur „darba pantus”, kas dalībvalstij jāpārņem valsts tiesību aktos, un pantus, kuros ir paredzēti nosacījumi dalībvalstīm, bet kuri ne vienmēr ir jāpārņem valsts tiesību aktos.

Lai transponētu nacionālajos tiesību aktos direktīvā noteiktās normas, ir pieņemti gan grozījumi Imigrācijas likumā¹⁸ (24.11.2005.), gan Ministru kabineta 2005.gada 30.augusta noteikumi Nr.652 „Kārtība, kādā Latvijas Republikā notiek bēgļa ģimenes atkalapvienošana, kā arī tās personas ģimenes atkalapvienošana, kurai piešķirts alternatīvais statuss”, kā arī izstrādāts likumprojekts „Likums par patvērumu Latvijas Republikā” (izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē 2006.gada 14.septembrī).

Pirmā direktīvas nodaļa, kurā ietverti izvēles nosacījumi, ir II nodaļa par ģimenes locekļiem. Tas ir:

- 1) Direktīvas 4.panta 1.punkta c) un d) apakšpunktos noteikts, ka dalībvalstis **var atļaut** atkalapvienošanās ar bērniem, par kuriem aizbildnība ir dalīta, ar noteikumu, ka otra puse, kas daļa aizbildnību, ir devusi savu piekrišanu.

Saskaņā ar Imigrācijas likumu Latvijas Republikā tiek atļauta atkalapvienošanās ar bērniem, pār kuriem aizbildnība ir dalīta.

Lai pieprasītu uzturēšanās atļauju šādiem bērniem, papildus jau noteiktajiem pamatdokumentiem uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai jāiesniedz tā vecāka notariāli apliecinātu vai Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes vai Latvijas Republikas diplomātiskās vai konsulārajās pārstāvniecības amatpersonas klātbūtnē parakstītu dokumentu par piekrišanu bērna izceļošanai uz Latvijas Republiku, kurš neieceļo kopā ar bērnu. Ja ikdienā aizgādātību īsteno vecāks, ar kuru bērns ieceļo Latvijas Republikā, un nav noteikti ierobežojumi bērna dzīvesvietas maiņai bez otra vecāka piekrišanas, iesniedz attiecīgās valsts kompetentās iestādes izsniegtu dokumentu¹⁹.

- 2) Direktīvas 4.panta 1.punkta d) apakšpunkta trešajā rindkopā noteikts, ja bērns ir vecāks par 12 gadiem un ierodas atsevišķi no pārējās viņa/viņas ģimenes, dalībvalsts pirms ieceļošanas un uzturēšanās atļaujas piešķiršanas saskaņā ar šo direktīvu izņēmuma kārtā **var pārbaudīt**, vai viņš/viņa izpilda nosacījumus par integrāciju, ko paredz spēkā esošie tiesību akti šīs direktīvas īstenošanas brīdī.

¹⁸ Grozījumi Imigrācijas likumā, Latvijas Vēstnesis Nr.198, 13.12.2005.

¹⁹ Saskaņā ar Ministru kabineta 2006.gada 3.oktobra noteikumu Nr.813 „Uzturēšanās atļauju noteikumi” 37.2.punktu

Latvijas Republikā esošie tiesību akti direktīvas īstenošanas brīdī neparedz pārbaudīt, vai bērns, kurš ir vecāks par 12 gadiem un kurš ierodas atsevišķi no pārējās personas ģimenes, izpilda nosacījumus par integrāciju.

- 3) Direktīvas 4.panta 2.punktā noteikts, ka dalībvalstis **var atļaut** ieceļot un uzturēties dalībvalstī šādiem ģimenes locekļiem:
- ✓ apgādnieka vai viņa/viņas laulātā pirmās pakāpes radnieki taisnā augšupējā līnijā, ja tie ir atkarīgi no apgādnieka un nesaņem pienācīgu ģimenes atbalstu izcelsmes valstī, un
 - ✓ apgādnieka vai viņa/viņas laulātā pilngadīgi neprecējušies bērni, ja tie objektīvu iemeslu dēļ nevar nodrošināt savas vajadzības sava veselības stāvokļa dēļ.

Imigrācijas likumā nav ietverta speciāla norma, kas paredz izsniegt termiņuzturēšanās atļauju šādām personu grupām. Taču minētajām personām ir tiesības iesniegt dokumentus termiņuzturēšanās atļaujas pieprasīšanai, pamatojoties uz Imigrācijas likuma 23.panta trešo daļu, kas nosaka, ka Imigrācijas likumā neparedzētajos gadījumos termiņuzturēšanās atļauju piešķir iekšlietu ministrs, ja tas atbilst starptautiskajām tiesību normām, Latvijas valsts interesēm vai ir saistīts ar humāniem apsvērumiem.

- 4) Direktīvas 4.panta 3.punktā noteikts, ka dalībvalstis **var atļaut** apgādnieka neprecēta partnera, kurš ir trešās valsts pilsonis, ar kuru apgādniekam ir pienācīgi apliecinātas stabilas ilgtermiņa attiecības, vai trešās valsts pilsoņa, kurš ir saistīts ar apgādnieku reģistrētas partnerības rezultātā, un neprecētu nepilngadīgu bērnu, arī adoptētu bērnu, kā arī pilngadīgiem neprecētiem bērniem, kuri objektīvu iemeslu dēļ nevar nodrošināt savas vajadzības veselības stāvokļa dēļ, ieceļošanu un uzturēšanos dalībvalstī. Dalībvalstis **var lemt**, ka reģistrēto partneru statuss ir līdzvērtīgs laulāto statusam attiecībā uz ģimeņu atkalapvienošanos.

Pamatojoties uz Imigrācijas likumu, Latvijas Republikā netiek izsniegtas uzturēšanās atļaujas saistībā ar ģimenes atkalapvienošanos ne apgādnieka neprecētajam partnerim/partnerei, kurš/kura ir trešās valsts pilsonis, ar kuru apgādniekam ir pienācīgi apliecinātas stabilas ilgtermiņa attiecības, ne trešās valsts

pilsonim, kurš ir saistīts ar apgādnieku reģistrētas partnerības rezultātā, kā arī neprecētiem nepilngadīgajiem bērniem, arī adoptētiem bērniem, kā arī pilngadīgiem neprecētiem bērniem, kuri objektīvu iemeslu dēļ nevar nodrošināt savas vajadzības veselības stāvokļa dēļ.

Latvijas Republikā reģistrēto partneru statuss nav līdzvērtīgs laulāto statusam attiecībā uz ģimeņu atkalapvienošanu. Pamatojoties uz Civillikuma 35.pantu, Latvijas Republikā aizliegta laulība starp viena dzimuma personām.

- 5) Direktīvas 4.panta 4.punkta otrajā rindkopā noteikts, ka, atkāpjoties no direktīvas 4.panta 1.punkta c) apakšpunkta²⁰, dalībvalstis **var ierobežot** ģimenes atkalapvienošanos attiecībā uz nākamā laulātā vai apgādnieka nepilngadīgiem bērniem.

Saskaņā ar Imigrācijas likumā ietvertajām normām Latvijas Republikā netiek ierobežota ģimenes atkalapvienošanās attiecībā uz nākamā laulātā vai apgādnieka nepilngadīgiem bērniem.

- 6) Direktīvas 4.panta 5.punktā noteikts, lai nodrošinātu labāku integrāciju un nepieļautu piespiedu laulības, dalībvalstis **var pieprasīt**, lai apgādniekam un viņa/viņas laulātajam ir minimālais vecums un maksimāli 21 gadu vecs, pirms laulātais var pievienoties viņam/viņai.

Tā kā Latvijas Republikā laulības noslēgšana iespējama, sasniedzot 18 gadu vecumu²¹, iesniedzot dokumentus uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai Latvijas Republikā, nepieprasa, lai apgādnieks būtu 21 gadu vecs pirms laulātais var pievienoties viņam/viņai.

- 7) Direktīvas 4.panta 6.punktā noteikts, ka izņēmuma kārtā dalībvalstis **var pieprasīt**, ka pieteikumi par ģimenes atkalapvienošanos ar nepilngadīgiem bērniem iesniedzami pirms 15 gadu vecuma, kā paredzēts spēkā esošajos tiesību aktos šīs direktīvas īstenošanas brīdī.

²⁰ Direktīvas 4.panta 1.punkta c) apakšpunktā noteikts, ka dalībvalstis atļauj ieceļot un uzturēties apgādnieka nepilngadīgajiem bērniem, arī adoptētajiem bērniem, ja apgādniekam pār tiem ir aizbildnība un bērni ir atkarīgi no viņa vai viņas. Dalībvalstis var atļaut atkalapvienošanos ar bērniem, par kuriem aizbildnība ir dalīta, ar noteikumu, ka otra puse, kas daļa aizbildnību ir devusi savu piekrišanu.

²¹ Saskaņā ar Civillikuma 32.punktu

Tā kā Latvijas Republikā nepilngadība abu dzimumu personām turpinās tik ilgi, kamēr tās sasniedz astoņpadsmit gadu vecumu, iesniedzot dokumentus ģimenes atkalapvienošanai ar nepilngadīgiem bērniem, Latvijas Republikā netiek pieprasīts, lai pieteikumi par ģimenes atkalapvienošanu tiktu iesniegti pirms 15 gadu vecuma.

- 8) Direktīvas 5.panta 2.punkta otrā rindkopā noteikts, ka nepieciešamības gadījumā, lai iegūtu pierādījumus par ģimenes attiecību esamību, dalībvalstis **var rīkot** pārrunas ar apgādnieku un viņa/viņas ģimenes locekļiem un veikt citu izmeklēšanu, ko uzskata par vajadzīgu.

Ja Latvijas Republikas kompetento iestāžu (Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes, Valsts Robežsardzes, Latvijas Republikas diplomātisko un konsulāro pārstāvniecību un Ārlietu ministrijas Konsulārā departamenta) amatpersonām nepieciešams iegūt pierādījumus par ģimenes attiecību esamību vai veikt citu izmeklēšanu, ko uzskata par vajadzīgu, saskaņā ar Imigrācijas likuma 33.panta sesto daļu šīm amatpersonām ir tiesības veikt pārrunas ar ārzemnieku un viņa uzaicinātāju un pieprasīt paskaidrojumus un papildu dokumentus, kas pamato ieceļošanas un uzturēšanās mērķi un ārzemnieka sniegto ziņu patiesumu, kā arī pārbaudīt ārzemnieka vai viņa uzaicinātāja sniegto informāciju, lai pieņemtu lēmumu par uzturēšanās atļaujas izsniegšanu vai reģistrēšanu.

- 9) Direktīvas 5.panta 3.punktā noteikts, ka pieteikumu iesniedz un izskata, ja ģimenes locekļi uzturas ārpus dalībvalsts teritorijas, kurā uzturas apgādnieks. Izņēmuma kārtā, ja ir piemēroti apstākļi, dalībvalstis **var pieņemt** pieteikumus, kas iesniegti, ja ģimenes locekļi jau ir tās teritorijā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2006.gada 3.oktobra noteikumu Nr.813 „Uzturēšanās atļauju noteikumi” 4., 5. un 6.punktu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē ir tiesīgi iesniegt dokumentus uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai šādas personas:

- I. ārzemnieks, kurš uzturas Latvijas Republikā ar derīgu vīzu vai kuram ieceļošanai Latvijas Republikā nav nepieciešama vīza, ja viņš ir:
 - a. akreditētas izglītības iestādes pedagogs;
 - b. valsts zinātniskas institūcijas zinātnieks;

- c. konsultants (eksperts), kas sniedz palīdzību valsts vai pašvaldības iestādei vai palīdz īstenot tādu starptautisku līgumu vai projektu, kura dalībvalsts ir Latvijas Republika;
 - d. Latvijas sporta izlases treneris;
 - e. profesionāls sportists;
 - f. Latvijas Republikā akreditētas izglītības iestādes audzēknis vai pilna laika students un viņa uzturēšanās saistīta ar piedalīšanos apmaiņas programmā;
 - g. Latvijas pilsoņa vai Latvijas nepilsoņa vecāks, kurš uzturēšanās atļauju pieprasa saskaņā ar Imigrācijas likuma 30.pantu;
 - h. nepilngadīgs bērns.
- II. ārzemnieks, kuram ieceļošanai Latvijas Republikā nav nepieciešama vīza, ja viņš ir:
- a. individuālais komersants;
 - b. komercsabiedrības vienīgais dibinātājs;
 - c. pašnodarbināta persona;
 - d. komercreģistrā reģistrēts kā personālsabiedrības biedrs, kam ir tiesības pārstāvēt personālsabiedrību, valdes loceklis, padomes loceklis, prokūrists, administrators, likvidators vai persona, kura pilnvarota pārstāvēt komersantu (ārvalsts komersantu) darbībā, kas saistītas ar filiāli;
 - e. atomenerģētikas nozares speciālists.
- III. Dokumentus uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai vienlaicīgi ar iepriekš minētajiem ārzemniekiem var iesniegt arī ārzemnieka ģimene (laulātais, viņu nepilngadīgie (arī aizbildnībā esošie) bērni un aizgādnībā esošās personas).
- 10) Direktīvas 5.panta 4.punktā noteikts, ka personai, kas iesniegusi pieteikumu, dalībvalsts kompetentās iestādes pēc iespējas ātrāk sniedz rakstveida paziņojumu par lēmumu jebkurā gadījumā, bet ne vēlāk kā deviņus mēnešus pēc pieteikuma iesniegšanas datuma. Izņēmuma gadījumos, kas saistīti ar pieteikuma izskatīšanas sarežģītību, pirmajā daļā minēto laika ierobežojumu **var pagarināt.**

Saskaņā ar Imigrācijas likuma 33.panta pirmo daļu Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde pēc visu uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai nepieciešamo dokumentu saņemšanas tos izskata un atbildi sniedz:

- ✓ par termiņuzturēšanās atļauju – 30 dienu laikā;
- ✓ par pastāvīgās uzturēšanās atļauju – 90 dienu laikā.

Ja objektīvu iemeslu dēļ noteikto termiņu nav iespējams ievērot, saskaņā ar Administratīvā procesa likuma²² 64.panta otro daļu termiņu var pagarināt uz laiku, ne ilgāku par četriem mēnešiem no iesnieguma iesniegšanas dienas, par to paziņojot iesniedzējam. Ja nepieciešama ilgstoša faktu konstatācija, lēmuma pieņemšanas termiņu ministrijas valsts sekretārs vai pašvaldības domes (padomes) priekšsēdētājs, bet, ja iestāde nav neviena Ministru kabineta locekļa (ministrijas) padotībā, — iestādes vadītājs ar motivētu lēmumu var pagarināt līdz gadam, par to paziņojot iesniedzējam.

Lēmumu par termiņa pagarināšanu var apstrīdēt un pārsūdzēt. Tiesa sūdzību izskata rakstveida procesā. Tiesas lēmums nav pārsūdzams.

- 11) Direktīvas 6.panta 1. un 2.punkts nosaka, ka dalībvalstis **var noraidīt** ģimenes locekļu ieceļošanas un uzturēšanās pieteikumu, pamatojoties uz sabiedrisko kārtību, valsts drošību un sabiedrības veselību, kā arī dalībvalsts **var atsaukt** vai **nepiešķirt** uzturēšanās atļauju ģimenes loceklim, pamatojoties uz sabiedriskās kārtības vai valsts drošības, vai sabiedrības veselības apsvērumiem.

Saskaņā ar Imigrācijas likuma 34.panta pirmās daļas 5., 7., 8., 19. un 21.punktu uzturēšanās atļaujas izsniegšanu vai reģistrēšanu atsaka, ja:

- a. ārzemniekam ir tāds veselības traucējums vai slimība, kas apdraud sabiedrības drošību un tās locekļu veselību, vai ir pamats uzskatīt, ka ārzemnieks varētu radīt draudus sabiedrības veselībai, izņemot gadījumus, kad ārzemnieks ar Veselības ministrijas piekrišanu ierodas ārstēt attiecīgo veselības traucējumu vai slimību.
- b. ārzemnieks ir iekļauts to personu sarakstā, kurām ieceļošana Latvijas Republikā aizliegta;
- c. ārzemnieks ar tiesas spriedumu atzīts par vainīgu tāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanā Latvijas Republikā vai ārpus tās, par ko Latvijas

²² Administratīvā procesa likums, Latvijas Vēstnesis Nr.164, 14.11.2001.

Republikas likumā paredzēts sods — brīvības atņemšana uz laiku, kas nav mazāks par trim gadiem;

- d. kompetentas ārvalsts iestādes sniegušas informāciju, kas ir par pamatu tam, lai ārzemniekam aizliegtu ieceļot un uzturēties Latvijas Republikā;
- e. ārzemnieka sniegtā informācija neliecina par noturīgu saikni ar viņa mītnes zemi un ir pamats uzskatīt, ka ārzemnieks rada nelegālās imigrācijas risku.

12) Direktīvas 7.panta 1.punktā noteikts, ja iesniegts pieteikums par ģimenes atkalapvienošanu, atbilstošā dalībvalsts **var pieprasīt** personai, kas iesniegusi pieteikumu, nodrošināt pierādījumus, ka apgādniekam ir:

- a. pajumte, kas uzskatāma par normālu salīdzinot ar ģimenes dzīvesvietu tajā pašā reģionā un kas atbilst vispārējiem higiēnas un drošības standartiem, kas ir spēkā atbilstošajā dalībvalstī;
- b. apdrošināšana slimības gadījumiem attiecībā uz visiem riskiem, ko parasti sedz attiecīgās dalībvalsts pilsoņiem pašiem vai viņa/viņas ģimenes locekļiem;
- c. stabili un pastāvīgi ienākumi, kas ir pietiekami, lai uzturētu sevi un savas ģimenes locekļus, neizmantojot attiecīgās dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmu. Dalībvalstis novērtē minētos ienākumus atkarībā no to veida un pastāvīguma, un var ņemt vērā valsts minimālo algu un pensiju līmeni, kā arī ģimenes locekļu skaitu.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2006.gada 3.oktobra noteikumu Nr.813 „Uzturēšanās atļauju noteikumi” 25.3., 25.5. un 25.6.punktu ārzemniekam, kurš vēlas pieprasīt uzturēšanās atļauju Latvijas Republikā, jāiesniedz:

- ✓ izziņa par veselības stāvokli, kurā apliecināts, ka ārzemniekam nav normatīvajos aktos par veselības traucējumiem un slimībām minēto veselības traucējumu vai slimību, vai Veselības ministrijas izsniegtu izziņa, ka tai nav iebildumu pret to, ka ārzemnieks ierodas ārstēt attiecīgo veselības traucējumu vai slimību,
- ✓ dokuments, kas apliecina nepieciešamo iztikas nodrošinājumu, kamēr ārzemnieks uzturēsies Latvijas Republikā,

- ✓ un dokumentus, kas apliecina paredzamo dzīvesvietu Latvijas Republikā un tiesības tajā apmesties, piemēram, īpašuma tiesības apliecinošus dokumentus, īres līgumu.

Bez tam Imigrācijas likuma 4.panta pirmās daļas 3.punktā noteikts, ka ārzemnieks ir tiesīgs ieceļot un uzturēties Latvijas Republikā, ja viņam ir derīga veselības apdrošināšanas polise, kas garantē ar veselības aprūpi saistīto izdevumu segšanu Latvijas Republikā, ieskaitot nogādāšanu atpakaļ ārzemnieka mītnes zemē viņa smagas slimības vai nāves gadījumā.

- 13) Direktīvas 7.panta 2.punktā noteikts, ka dalībvalstis **var pieprasīt** trešo valstu pilsoņiem īstenot integrācijas pasākumus saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Attiecībā uz bēgļiem un/vai bēgļu ģimenes locekļiem pirmajā daļā minētos integrācijas pasākumus **var noteikt** tikai, ja personām ir piešķirta ģimenes atkalapvienošanās atļauja.

Kā viens no trešo valstu pilsoņu integrācijas pasākumiem Latvijas Republikā ir latviešu valodas apguve.

Ja Latvijas pilsoņa vai Latvijas nepilsoņa, vai pastāvīgās uzturēšanās atļauju saņēmušā ārzemnieka laulātais, laulātā nepilngadīgais bērns, Latvijas pilsoņa vai Latvijas nepilsoņa vecāki un viņu laulātie vēlas pieprasīt pastāvīgās uzturēšanās atļauju, saskaņā ar Imigrācijas likuma 24.panta piekto daļu minētajām personu grupām jāuzrāda apliecība, kas apliecina latviešu valodas apguvi.

Valsts valodas apguvi un valodas prasmes pārbaudi nosaka Ministru kabineta 2006.gada 4.aprīļa noteikumi Nr.252 „Noteikumi par valsts valodas zināšanu apjomu un valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību ārzemniekiem, kas ir tiesīgi pieprasīt pastāvīgās uzturēšanās atļauju”²³. Minēto noteikumu 3.punktā noteikts, ka ārzemnieks ir tiesīgs saņemt pastāvīgās uzturēšanās atļauju, ja viņš ir apguvis valsts valodu vismaz pirmā (zemākā) prasmes līmeņa B pakāpē atbilstoši Ministru kabineta 2000.gada 22.augusta noteikumu Nr.296 "Noteikumi par profesionālo un amata pienākumu veikšanai nepieciešamo valsts valodas zināšanu apjomu un valodas prasmes pārbaudes kārtību”²⁴ 12.2.apakšpunktam.

²³ Ministru kabineta 2006.gada 4.aprīļa noteikumi Nr.252 „Noteikumi par valsts valodas zināšanu apjomu un valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību ārzemniekiem, kas ir tiesīgi pieprasīt pastāvīgās uzturēšanās atļauju”, Latvijas Vēstnesis Nr.57, 2006.04.07.

²⁴ Ministru kabineta 2000.gada 22.augusta noteikumi Nr.296 "Noteikumi par profesionālo un amata pienākumu veikšanai nepieciešamo valsts valodas zināšanu apjomu un valodas prasmes pārbaudes kārtību", Latvijas Vēstnesis Nr.302, 29.08.2000.

- 14) Direktīvas 8.pantā noteikts, ka dalībvalstis **var pieprasīt**, lai apgādnieks ir likumīgi uzturējies šīs valsts teritorijā ne ilgāk kā divus gadus, pirms viņa/viņas ģimenes locekļi viņam/viņai pievienojas.

Saskaņā ar Imigrācijas likumu netiek pieprasīts, lai apgādnieks (ārzemnieks) būtu likumīgi uzturējies Latvijas Republikā ne ilgāk kā divus gadus, pirms apgādnieka ģimenes locekļi viņam pievienojas.

Izņēmums ir tās personas, kurām piešķirts alternatīvais statuss saskaņā ar Patvēruma likuma 35.panta pirmās daļas 2.punktu, kurā noteikts, ka alternatīvais statuss tiek piešķirts personai, kurai nevar piešķirt bēgļa statusu, taču tikai tad, ja ir pamats uzskatīt, ka ārējo vai iekšējo bruņoto konfliktu dēļ šai personai nepieciešama aizsardzība un tā nevar atgriezties savas pilsonības valstī vai, ja šī persona ir bezvalstnieks, – savas iepriekšējās mītnes zemē. Šīm personām ir tiesības iesniegt lūgumu par ģimenes atkalapvienošanu, ja pēc alternatīvā statusa piešķiršanas Latvijas Republikā uzturējušās vismaz divus gadus.

- 15) Direktīvas 9.panta 2.punktā noteikts, ka dalībvalstis **var paredzēt** šīs nodaļas (V nodaļa par bēgļu ģimenes atkalapvienošanu) piemērošanu bēgļiem, kuru ģimenes attiecības ir uzsāktas pirms ieceļošanas.

Direktīvas V nodaļa par bēgļu ģimenes atkalapvienošanu Latvijas Republikā tiek piemērota bēgļiem, kuru ģimenes attiecības ir uzsāktas pirms ieceļošanas, par ko liecina Ministru kabineta 2005.gada 30.augusta noteikumu Nr.652 „Kārtība, kādā Latvijas Republikā notiek bēgļu ģimenes atkalapvienošana, kā arī tās personas ģimenes atkalapvienošana, kurai piešķirts alternatīvais statuss” 2.punktā noteiktais, ka bēgļu ģimene var atkalapvienoties, ja tā ir izveidota pirms personas ierašanās Latvijas Republikā.

- 16) Direktīvas 10.panta 2.punktā noteikts, ka dalībvalstis **var atļaut** ģimenes atkalapvienošanu ar citiem bēgļu ģimenes locekļiem, kas nav noteikti 4.pantā, ja tie ir atkarīgi no bēgļa.

Saskaņā ar Patvēruma likuma 29.pantu par bēgļu ģimeni tiek uzskatīts personas laulātais un viņu nepilngadīgie bērni (arī adoptētie), kas nav noslēguši

laulību, kā arī apgādībā esošie pilngadīgie bērni invalīdi (arī adoptētie). Līdz ar to Latvijas Republikā ģimenes atkalapvienošana tiek atļauta tikai ar minētajiem ģimenes locekļiem.

- 17) Direktīvas 10.panta 3.punkta b) apakšpunktā noteikts, ja bēglis ir nepilngadīgais bez pavadības, dalībvalstis **var atļaut** viņa/viņas likumīgā aizbildņa vai cita ģimenes locekļa ieceļošanu un uzturēšanos ģimenes atkalapvienošanās nolūkā, ja bēglim nav radnieku taisnā augšupējā līnijā vai ja šādus radniekus nevar atrast.

Saskaņā ar Patvēruma likuma 29.pantu nepilngadīgajam bērnam, kurš nav noslēdzis laulību, ir tiesības uzņemt pie sevis no ārvalsts ieradušos māti un tēvu (arī adoptētājus).

- 18) Direktīvas 12.panta 1.punktā noteikts, ka atkāpjoties no 7.panta, dalībvalstis nepieprasa, lai bēglis un/vai viņa ģimenes loceklis(-ļi) attiecībā uz pieteikumiem par 4.panta 1.punktā minētajiem ģimenes locekļiem iesniedz pierādījumus, ka bēglis izpilda 7.pantā noteiktās prasības. Neskarot starptautiskās saistības, ja ģimenes atkalapvienošanās ir iespējama trešā valstī, ar kuru apgādniekam un/vai viņa ģimenes locekļiem ir īpašas saites, dalībvalstis **var pieprasīt** pierādījumus, kas noteikti pirmajā daļā. Dalībvalstis **var pieprasīt**, lai bēgļi ievērotu nosacījumus, ko paredz 7.panta 1.punkts, ja pieteikums par ģimenes atkalapvienošanos nav iesniegts trīs mēnešos pēc bēgļa statusa piešķiršanas.

Ja bēgļa ģimenes atkalapvienošanās ir iespējama trešā valstī, ar kuru apgādniekam un/vai viņa ģimenes locekļiem ir īpašas saites, saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem nepieprasa pierādījumus, kas noteikti Direktīvas 7.pantā, kā arī nepieprasa ievērot nosacījumus, ko paredz Direktīvas 7.panta 1.punkts, ja pieteikums par ģimenes atkalapvienošanos nav iesniegts trīs mēnešos pēc bēgļa statusa piešķiršanas.

- 19) Direktīvas 14.panta 2. un 3.punktā noteikts, ka dalībvalstis **var lemt** par nosacījumiem, kādus ģimenes locekļi izmanto attiecībā uz nodarbinātību un

pašnodarbinātību, kā arī dalībvalstis **var ierobežot** piekļuvi nodarbinātības un pašnodarbinātības iespējām līdz pirmās pakāpes radniekiem taisnā augšupējā līnijā vai pieaugušiem neprecējušies bērniem.

Ja ģimenes loceklis vēlas nodibināt darba tiesiskās attiecības, noslēdzot darba līgumu, vai būt nodarbināts, pamatojoties uz citu civiltiesisku līgumu, vai būt pašnodarbināta persona, nepieciešama darba atļauja. Darba atļaujas pieprasīšanas un izsniegšanas kārtību nosaka Ministru kabineta 2004.gada 20.janvāra noteikumi Nr.44 „Noteikumi par darba atļaujām ārzemniekiem”²⁵. Ja ģimenes loceklim tiek izsniegta darba atļauja, tad personai piešķir uzturēšanās atļauju ar citu iemeslu.

Šobrīd Latvijas Republikā netiek ierobežota piekļuve nodarbinātības un pašnodarbinātības iespējām līdz pirmās pakāpes radniekiem taisnā augšupējā līnijā vai pieaugušiem neprecējušies bērniem.

20) Direktīvas 15.panta 1.punktā noteikts, ka ne vēlāk kā pēc piecu gadu uzturēšanās, un pie nosacījuma, ka ģimenes locekļiem nav piešķirta uzturēšanās atļauja citu iemeslu, nevis ģimenes atkalapvienošanās dēļ, laulātais vai neprecējies partneris un bērns, kurš sasniedzis pilngadību, nepieciešamības gadījumā, iesniedzot pieteikumu, ir tiesīgs saņemt pastāvīgās uzturēšanās atļauju, kas nav saistīta ar apgādnieka uzturēšanās atļauju. Dalībvalstis **var ierobežot** uzturēšanās atļauju piešķiršanu, kas noteiktas iepriekš, laulātajam vai neprecētam partnerim ģimenes attiecību sabrukuma gadījumā.

Saskaņā ar Imigrācijas likuma 25.panta otro daļu, ja laulība tiek šķirta pirms apgādnieka laulātais ir saņēmis pastāvīgās uzturēšanās atļauju, termiņuzturēšanās atļauju anulē, jo mainījušies apstākļi, uz kuriem ārzemnieks saņēmis uzturēšanās atļauju.

Izņēmums ir tie gadījumi, kad tiesa nepilngadīgo bērnu – Latvijas pilsoni vai Latvijas nepilsoni – atstāj pie tā vecāka, kurš nav Latvijas pilsonis vai Latvijas nepilsonis. Šādā gadījumā bijušais laulātais ir tiesīgs saņemt pastāvīgās uzturēšanās atļauju.

²⁵ 2004.gada 20.janvāra noteikumi Nr.44 „Noteikumi par darba atļaujām ārzemniekiem”, Latvijas Vēstnesis Nr.12, 23.01.2004.

21) Direktīvas 15.panta 2. un 3.punktā noteikts, ka dalībvalstis **var izsniegt** pastāvīgās uzturēšanās atļaujas pieaugušiem bērniem un radniekiem taisnā augšupējā līnijā, kā arī nepieciešamības gadījumā **var izsniegt** tām personām, kuras ieceļojušas ģimenes atkalapvienošanās dēļ, pēc pieteikuma iesniegšanas pastāvīgās uzturēšanās atļauju atraitnības, šķiršanās, nošķiršanās vai taisnā augšupējā vai lejupējā līnijā pirmās pakāpes radnieku nāves gadījumā.

Saskaņā ar šobrīd spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem Latvijas Republikā netiek izsniegtas patstāvīgās uzturēšanās atļaujas ne pieaugušiem bērniem un radniekiem taisnā augšupējā līnijā, ne atraitnības, šķiršanās, nošķiršanās vai taisnā augšupējā vai lejupējā līnijā pirmās pakāpes radnieku nāves gadījumā. Īpašos gadījumos ar iekšlietu ministra lēmumu humānu apsvērumu dēļ šīm personām var tikt piešķirtas termiņuzturēšanās atļaujas.

22) Direktīvas 16.panta 1.punktā noteikts, ka dalībvalstis **var noraidīt** pieteikumu par ieceļošanu un uzturēšanos ģimenes atkalapvienošanās nolūkos, vai, vajadzības gadījumā, **atsaukt** vai **atteikties** atjaunot ģimenes locekļu uzturēšanās atļauju, ja ir šādi apstākļi:

- a. šajā direktīvā paredzētie nosacījumi vairs nav ievēroti;
- b. apgādnieks un viņa/viņas ģimenes loceklis(-i) vairs faktiski nedzīvo laulības vai ģimenes dzīvi;
- c. konstatē, ka apgādnieks vai neprecēts partneris ir precējies vai viņam/viņai ir stabilas, ilgstošas attiecības ar citu personu.

Ja ir pamats uzskatīt, ka apgādnieks un viņa ģimenes loceklis vairs faktiski nedzīvo laulības vai ģimenes dzīvi, vai konstatē, ka apgādniekam ir stabilas, ilgstošas attiecības ar citu personu, uzturēšanās atļaujas izsniegšanu un reģistrēšanu atsaka, kā arī jau izsniegto uzturēšanās atļauju anulē.

23) Direktīvas 16.panta 2.punktā noteikts, ka dalībvalstis **var arī noraidīt** pieteikumu par ieceļošanu un uzturēšanos ģimenes atkalapvienošanās nolūkos, vai atsaukt vai atteikties atjaunot ģimenes locekļu uzturēšanās atļauju, ja konstatē, ka:

- a. ir izmantota nepatiesa vai maldinoša informācija, viltoti vai falsificēti dokumenti, īstenota krāpšana citā veidā vai izmantoti citi nelikumīgi līdzekļi;
- b. laulība, partnerība vai adopcija ir noslēgta tikai tādēļ, lai attiecīgā persona būtu tiesīga ieceļot un uzturēties dalībvalstī.

Saskaņā ar Imigrācijas likuma 34.panta pirmās daļas 2., 13. un 15.punktu uzturēšanās atļaujas izsniegšanu vai reģistrēšanu atsaka, ja:

- ✓ ārzemnieks sniedzis nepatiesas ziņas;
- ✓ ir pamats uzskatīt, ka ārzemnieks noslēdzis fiktīvu laulību, lai saņemtu uzturēšanās atļauju Latvijas Republikā;
- ✓ ir pamats uzskatīt, ka nodibinātā adopcija ir fiktīva un dibināta, lai ārzemnieks varētu saņemt uzturēšanās atļauju Latvijas Republikā.

Savukārt saskaņā ar Imigrācijas likuma 35.panta pirmās daļas 1., 6.punktu termiņuzturēšanās atļauju anulē, ja

- ✓ ārzemnieks sniedzis nepatiesas ziņas;
- ✓ ir pamats uzskatīt, ka ārzemnieks noslēdzis fiktīvu laulību, lai saņemtu uzturēšanās atļauju Latvijas Republikā.

Un saskaņā ar Imigrācijas likuma 36.panta pirmās daļas 1. un 6.punktu pastāvīgās uzturēšanās atļauju anulē, ja:

- ✓ ārzemnieks sniedzis nepatiesas ziņas;
- ✓ ir pamats uzskatīt, ka nodibinātā adopcija ir fiktīva un dibināta, lai ārzemnieks varētu saņemt uzturēšanās atļauju Latvijas Republikā.

24) Direktīvas 16.panta 3.punktā noteikts, ka dalībvalstis **var atsaukt** vai **atteikties atjaunot** uzturēšanās atļauju ģimenes loceklim, ja apgādnieka uzturēšanās laiks ir beidzies un ģimenes loceklim vēl nav piešķirta patstāvīgās uzturēšanās atļauja.

Saskaņā ar Imigrācijas likuma 35.panta pirmās daļas 11.punkta termiņuzturēšanās atļauju anulē, ja vairs nepastāv vai ir mainījušies apstākļi, pamatojoties uz kuriem ārzemnieks saņēmis termiņuzturēšanās atļauju.

25) Direktīvas 16.panta 4.punktā noteikts, ka dalībvalstis **var veikt** īpašas pārbaudes un kontroles, ja ir iemesls turēt aizdomās par krāpšanu vai

aprēķina laulību, partnerību vai adopciju. Īpašas pārbaudes **var veikt** arī ģimenes locekļu uzturēšanās atļaujas atjaunošanas gadījumos.

Kā jau minēts iepriekš, ja Latvijas Republikas kompetento iestāžu (Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes, Valsts Robežsardzes, Latvijas Republikas diplomātisko un konsulāro pārstāvniecību un Ārlietu ministrijas Konsulārā departamenta) amatpersonām nepieciešams iegūt pierādījumus par ģimenes attiecību esamību vai veikt citu izmeklēšanu, ko uzskata par vajadzīgu, saskaņā ar Imigrācijas likuma 33.panta sesto daļu šīm amatpersonām ir tiesības veikt pārrunas ar ārzemnieku un viņa uzaicinātāju un pieprasīt paskaidrojumus un papildu dokumentus, kas pamato ieceļošanas un uzturēšanās mērķi un ārzemnieka sniegto ziņu patiesumu, kā arī pārbaudīt ārzemnieka vai viņa uzaicinātāja sniegto informāciju, lai pieņemtu lēmumu par uzturēšanās atļaujas izsniegšanu vai reģistrēšanu.

Bez tam saskaņā ar Ministru kabineta 2006.gada 3.oktobra noteikumu Nr.813 „Uzturēšanās atļauju noteikumi” 8.punktu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes un Latvijas Republikas diplomātisko un konsulāro pārstāvniecību amatpersonai ir tiesības uzaicināt ārzemnieku un uzaicinātāju uz interviju, lai pieņemtu lēmumu par uzturēšanās atļaujas izsniegšanu, reģistrēšanu vai anulēšanu. Ja nepieciešams, abas personas intervē vienlaikus.

b) Ieceļošanas un uzturēšanās nosacījumi

Saskaņā ar Imigrācijas likuma 4.pantu ārzemnieks ir tiesīgs ieceļot un uzturēties Latvijā, ja viņam vienlaikus:

- ❖ ir derīgs ceļošanas dokuments;
- ❖ ir derīga vīza, uzturēšanās atļauja vai Eiropas Kopienas pastāvīgā iedzīvotāja uzturēšanās atļauja Latvijā;
- ❖ ir derīga veselības apdrošināšanas polise, kas garantē ar veselības aprūpi saistīto izdevumu segšanu Latvijā, ieskaitot nogādāšanu atpakaļ ārzemnieka mītnes zemē viņa smagas slimības vai nāves gadījumā;
- ❖ nav citu likumā vai citos normatīvajos aktos noteikto šķēršļu ieceļošanai Latvijā;

- ❖ ir nepieciešamie finanšu līdzekļi, lai uzturētos Latvijas Republikā un atgrieztos mītnes zemē vai izceļotu uz trešo valsti, kurā viņam ir tiesības ieceļot.

Ievērojot direktīvā uzskaitīto personu kategorijas, pieprasīt uzturēšanās atļauju un ieceļot Latvijas Republikā saistībā ar ģimenes atkalapvienošanu ir iespējams:

- ❖ bērniem, kuri ir vecāki par 12 gadiem un ierodas atsevišķi no pārējās apgādnieka ģimenes (direktīvas 4.panta pēdējā rindkopa);
- ❖ apgādnieka vai viņa laulātā pirmās pakāpes radniekiem taisnā augšupējā līnijā, ja tie ir atkarīgi no apgādnieka un nesaņem pienācīgu ģimenes atbalstu izcelsmes valstī (direktīvas 4.panta a) apakšpunkts)²⁶;
- ❖ apgādnieka vai viņa laulātā pilngadīgiem bērniem, kuri nav precējušies, ja tie objektīvu iemeslu dēļ nevar nodrošināt savas vajadzības sava veselības stāvokļa dēļ (direktīvas 4.panta b) apakšpunkts)²⁷;
- ❖ nākamā laulātā vai apgādnieka nepilngadīgajiem bērniem (direktīvas 4.panta 4.punkta otrā rindkopa);
- ❖ laulātajam, kurš laulību noslēdzis sasniedzot 18 gadu vecumu (direktīvas 4.panta 5.punkts);
- ❖ nepilngadīgajiem bērniem, kuri sasnieguši 15 gadu vecumu (direktīvas 4.panta 6.punkts);
- ❖ bēglim, kura ģimenes attiecības uzsāktas pirms ieceļošanas Latvijas Republikā (direktīvas 9.panta 2.punkts);
- ❖ bēgļa ģimenes locekļiem – personas laulātajam un viņu nepilngadīgajiem bērniem (arī adoptētajiem), kuri nav noslēguši laulību, kā arī apgādībā esošajiem pilngadīgajiem bērniem invalīdiem (arī adoptētajiem);
- ❖ nepilngadīgā bēgļa vecākiem (mātei un tēvam) (arī adoptētajiem).

Pieprasīt uzturēšanās atļauju saistībā ar ģimenes atkalapvienošanu un ieceļot Latvijas Republikā nav iespējams:

- ❖ ne apgādnieka neprecētam partnerim, kurš ir trešās valsts pilsonis, ar kuru apgādniekam ir pienācīgi apliecinātas stabilas ilgtermiņa attiecības,
- ❖ ne arī trešās valsts pilsonim, kurš ir saistīts ar apgādnieku reģistrētas partnerības rezultātā (direktīvas 4.panta 3.punkts).

²⁶ Šajā gadījumā atļauju par termiņuzturēšanās atļaujas izsniegšanu piešķir iekšlietu ministrs.

²⁷ Šajā gadījumā atļauju par termiņuzturēšanās atļaujas izsniegšanu piešķir iekšlietu ministrs.

Speciāli ieceļošanas un uzturēšanās nosacījumi ģimenes locekļiem, ja apgādnieks pieder konkrētai kategorijai (piem., apgādnieks ir ekonomiskais migrants, vai augsti kvalificēts migrants, vai pašnodarbinātais u.c.), nav noteikti. Personas ieceļo un uzturas Latvijas Republikā Imigrācijas likumā noteiktajā kārtībā.

Ģimenes atkalapvienošanās politika neatšķiras starp tām personu lietām, kur ģimenes attiecības rodas pirms apgādnieks legāli uzturas Latvijas Republikā, un tām personu lietām, kur ģimenes attiecības rodas pēc tam, kad apgādnieks legāli uzturas valstī.

c) Politika un prakse par konkrētiem direktīvas pantiem

Šajā sadaļā sīkāk tiks apskatīta politika un prakse par konkrētiem Direktīvas pantiem, kas ļaus iegūt visaptverošu priekšstatu par ģimenes atkalapvienošanās politikas un prakses efektivitāti.

Direktīvas 5.pants

Saskaņā ar Imigrācijas likuma 32.panta pirmo daļu dokumentus uzturēšanās atļaujas saņemšanai iesniedz:

- ❖ Latvijas Republikas diplomātiskā un konsulārā pārstāvniecībā – ārzemnieks, kurš vēlas ieceļot Latvijas Republikā;
- ❖ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē – ārzemnieks, kurš uzturas Latvijas Republikā likumīgi un kuram ir citā Eiropas Savienības dalībvalstī izsniegta Eiropas Kopienas pastāvīgā iedzīvotāja uzturēšanās atļauja, un viņa ģimenes loceklis, ja ģimene ir izveidota citā Eiropas Savienības dalībvalstī, pirms ārzemnieks, kuram ir citā dalībvalstī izsniegta Eiropas Kopienas pastāvīgā iedzīvotāja uzturēšanās atļauja, pieprasījis termiņuzturēšanās atļauju Latvijas Republikā, kā arī ārzemnieks, kurš uzturas Latvijas Republikā ar uzturēšanās atļauju.

To personu loku, kuras ir tiesīgas iesniegt dokumentus Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē, lai saņemtu uzturēšanās atļauju, nosaka Ministru kabineta 2006.gada 3.oktobra noteikumu Nr.813 „Uzturēšanās atļauju noteikumi” 4., 5. un 6.punkts (skatīt 2.1.punkta a) daļas 9) apakšpunktu).

Bez tam saskaņā ar Imigrācijas likuma 32.panta trešo daļu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes priekšnieks vai viņa pilnvarota amatpersona var atļaut

iesniegt uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai nepieciešamos dokumentus Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē, ja tas atbilst starptautiskajām tiesību normām, Latvijas valsts interesēm vai ir saistīts ar humāniem apsvērumiem.

Saskaņā ar Imigrācijas likuma 22.panta trešo daļu izsaukumu apstiprina un termiņuzturēšanās un pastāvīgās uzturēšanās atļaujas izsniedz, reģistrē un anulē Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde.

Iesniedzot ārvalstīs izsniegtus dokumentus uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai, tiem jābūt noteiktā kārtībā legalizētiem vai apliecinātiem saskaņā ar 1961.gada 5.oktobra Hāgas konvenciju par ārvalstu publisko dokumentu legalizācijas prasības atcelšanu, ja Latvijas Republikas saistošajos starptautiskajos līgumos nav paredzēta cita kārtība.

Latvijas Republikā šobrīd netiek veikta DNS analīžu pārbaude, lai pārlicinātos par ģimenes saišu esamību. Ja kompetento iestāžu amatpersonām ir aizdomas par ģimenes saišu neesamību, Valsts Robežsardzei saskaņā ar Robežsardzes likuma²⁸ 13.panta 15.punktu ir tiesības veikt nepieciešamos pasākumus, lai pārlicinātos par ārzemnieku likumīgo uzturēšanos Latvijas Republikas teritorijā.

Ja kompetento iestāžu amatpersonas konstatē, ka vairs nepastāv vai ir mainījušies apstākļi, pamatojoties uz kuriem ārzemnieks saņēmis uzturēšanās atļauju, saskaņā ar Imigrācijas likuma 35.panta pirmās daļas 11.punktu uzturēšanās atļauju anulē.

Savukārt, ja laulība šķirta, pirms Latvijas pilsoņa vai Latvijas nepilsoņa laulātais ir saņēmis pastāvīgās uzturēšanās atļauju, termiņuzturēšanās atļauju anulē, izņemot gadījumu, kad tiesa nepilngadīgo bērnu — Latvijas pilsoni vai Latvijas nepilsoni — atstāj pie tā no vecākiem, kurš nav Latvijas pilsonis vai Latvijas nepilsonis. Šādā gadījumā bijušais laulātais ir tiesīgs saņemt pastāvīgās uzturēšanās atļauju.

Latvijas Republikā laulību atzīst par spēkā esošu, ja tiek iesniegta laulības apliecība, kas noteiktā kārtībā legalizēta vai apliecināta saskaņā ar 1961.gada 5.oktobra Hāgas konvenciju par ārvalstu publisko dokumentu legalizācijas prasības atcelšanu, ja Latvijas Republikas saistošajos starptautiskajos līgumos nav paredzēta cita kārtība.

Latvijas Republikā netiek atzītas poligāmas laulības. Saskaņā ar Civillikuma 38.pantu aizliegta jauna laulība personai, kura jau atrodas laulībā.

²⁸ Robežsardzes likums, Latvijas Vēstnesis 329/330, 16.12.1997.

Ģimenes locekļi var ieceļot Latvijas Republikā vienlaicīgi ar apgādājamo.

Direktīvas 7.pants

Kā jau minēts iepriekš (skatīt 2.1.punkta a) apakšnodaļas 11.punktu), lai pieprasītu uzturēšanās atļauju Latvijas Republikā, personai jāiesniedz gan izziņa par veselības stāvokli, gan dokuments, kas apliecina nepieciešamo iztikas nodrošinājumu, kamēr ārzemnieks uzturēsies Latvijas Republikā, gan arī dokumenti, kas apliecina paredzamo dzīvesvietu Latvijas Republikā un tiesības tajā apmesties.

Šobrīd personai netiek pieprasīts pierādījums, ka apgādniekam ir atbilstoša pajumte, kas uzskatāma par normālu, salīdzinot ar ģimenes dzīvesvietu tajā pašā reģionā, un kas atbilst vispārējiem higiēnas un drošības standartiem.

Īpaši integrācijas pasākumi ģimenes atkalapvienošanās gadījumā netiek pieprasīti ne apgādniekam, ne ģimenes locekļiem. Par esošajiem integrācijas pasākumiem minēts 2.1.punkta a) apakšnodaļas 13.punktā.

Direktīvas 8.pants

Kā jau iepriekš minēts (skatīt 2.1.punkta a) apakšnodaļas 11) apakšpunktu), saskaņā ar Imigrācijas likumu netiek pieprasīts, lai apgādnieks (ārzemnieks) būtu likumīgi uzturējies Latvijas Republikā ne ilgāk kā divus gadus, pirms apgādnieka ģimenes locekļi viņam pievienojas.

Izņēmums ir tās personas, kurām piešķirts alternatīvais statuss saskaņā ar Patvēruma likuma 35.panta pirmās daļas 2.punktu, kurā noteikts, ka alternatīvais statuss tiek piešķirts personai, kurai nevar piešķirt bēgļa statusu, taču tikai tad, ja ir pamats uzskatīt, ka ārējo vai iekšējo bruņoto konfliktu dēļ šai personai nepieciešama aizsardzība un tā nevar atgriezties savas pilsonības valstī vai, ja šī persona ir bezvalstnieks, – savas iepriekšējās mītnes zemē.

Šīm personām ir tiesības iesniegt lūgumu par ģimenes atkalapvienošanu, ja pēc alternatīvā statusa piešķiršanas Latvijas Republikā uzturējusies vismaz divus gadus.

Direktīvas 9.pants

Kā jau iepriekš minēts (skatīt 2.1.punkta a) apakšnodaļas 15) apakšpunktu) direktīvas V nodaļa par bēgļa ģimenes atkalapvienošanu Latvijas Republikā tiek piemērota bēgļiem, kuru ģimenes attiecības ir uzsāktas pirms ieceļošanas, par ko liecina Ministru kabineta 2005.gada 30.augusta noteikumu Nr.652 „Kārtība, kādā

Latvijas Republikā notiek bēgļa ģimenes atkalapvienošana, kā arī tās personas ģimenes atkalapvienošana, kurai piešķirts alternatīvais statuss” 2.punktā noteiktais, ka bēgļa ģimene var atkalapvienoties, ja tā ir izveidota pirms personas ierašanās Latvijas Republikā.

Direktīvas 12.pants

Kā jau minēts iepriekš (2.1.punkta a) apakšnodaļas 18) apakšpunkts), lai bēgļa ģimene varētu apvienoties, bēglim saskaņā ar Ministru kabineta 2005.gada 30.augusta noteikumu Nr.652 „Kārtība, kādā Latvijas Republikā notiek bēgļa ģimenes atkalapvienošana, kā arī tās personas ģimenes atkalapvienošana, kurai piešķirts alternatīvais statuss” Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē jāiesniedz šādi dokumenti:

- ✓ Iesniegums par ģimenes atkalapvienošanu;
- ✓ Izsaukums uzturēšanās atļaujas saņemšanai;
- ✓ Personu apliecinoša dokumenta kopija, uzrādot oriģinālu;
- ✓ Laulības apliecības vai cita attiecīgajā valstī laulības faktu apstiprinoša dokumenta kopija;
- ✓ Laulātā un bērnu Latvijas Republikā atzītu derīgu ceļošanas dokumentu kopjas;
- ✓ Bērnu dzimšanas apliecības kopijas.

Savukārt bēgļa ģimenes locekļiem Latvijas Republikas diplomātiskajā vai konsulārajā pārstāvniecībā jāiesniedz:

- ✓ normatīvajos aktos noteiktā anketa uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai,
- ✓ Latvijas Republikā atzīta derīga ceļošanas dokumenta kopija, uzrādot oriģinālu,
- ✓ laulības apliecības kopija, uzrādot oriģinālu,
- ✓ bērnu dzimšanas apliecību kopijas, uzrādot oriģinālus, un
- ✓ katra ģimenes locekļa divas fotogrāfijas (35 x 45 mm, attēlā personas sejai jābūt atsegtai, bez galvassegas).

Direktīvas 13.pants

Ja apgādniekam tiek izsniegta termiņuzturēšanās atļauja, tad apgādnieka ģimenes locekļiem ir tiesības pieprasīt termiņuzturēšanās atļauju uz apgādniekam izsniegtās uzturēšanās atļaujas termiņu.

Savukārt, ārzemnieks, kurš ir Latvijas pilsoņa vai Latvijas nepilsoņa laulātais, vai pastāvīgās uzturēšanās atļauju saņēmušā ārzemnieka laulātais un kurš pirmo reizi iesniedz dokumentus uzturēšanās atļaujas saņemšanai, ir tiesīgs pieprasīt termiņuzturēšanās atļauju uz vienu gadu.

Direktīvas 14.pants

Latvijas Republikā nav speciāli noteikumi par apgādnieka ģimenes locekļu nodarbinātību vai pašnodarbinātību. Apgādnieka ģimenes locekļiem netiek piešķirtas speciālas tiesības attiecībā uz sociālajiem pabalstiem un dzīvesvietas nodrošināšanu.

Direktīvas 15.pants

Pamatojoties uz Imigrācijas likuma 24.panta pirmās daļas 7.punktu, ja ģimenes loceklis Latvijas Republikā nepārtraukti uzturējies ar termiņuzturēšanās atļauju vismaz piecus gadus, tad personai ir tiesības pieprasīt pastāvīgās uzturēšanās atļauju.

Direktīvas 16.pants

Saskaņā ar Imigrācijas likuma 34.panta pirmās daļas 2., 13. un 15.punktu uzturēšanās atļaujas izsniegšanu vai reģistrēšanu atsaka, ja:

- ✓ ārzemnieks sniedzis nepatiesas ziņas;
- ✓ ir pamats uzskatīt, ka ārzemnieks noslēdzis fiktīvu laulību, lai saņemtu uzturēšanās atļauju Latvijas Republikā;
- ✓ ir pamats uzskatīt, ka nodibinātā adopcija ir fiktīva un dibināta, lai ārzemnieks varētu saņemt uzturēšanās atļauju Latvijas Republikā.

Savukārt saskaņā ar Imigrācijas likuma 35.panta pirmās daļas 1., 6.punktu termiņuzturēšanās atļauju anulē, ja

- ✓ ārzemnieks sniedzis nepatiesas ziņas;
- ✓ ir pamats uzskatīt, ka ārzemnieks noslēdzis fiktīvu laulību, lai saņemtu uzturēšanās atļauju Latvijas Republikā.

Un saskaņā ar Imigrācijas likuma 36.panta pirmās daļas 1. un 6.punktu pastāvīgās uzturēšanās atļauju anulē, ja:

- ✓ ārzemnieks sniedzis nepatiesas ziņas;
- ✓ ir pamats uzskatīt, ka nodibinātā adopcija ir fiktīva un dibināta, lai ārzemnieks varētu saņemt uzturēšanās atļauju Latvijas Republikā.

Direktīvas 17.pants

Latvijas Republikā nav izstrādāti tādi normatīvie akti, kas atrunātu personas ģimenes attiecību veidu un pastāvību, personas uzturēšanās laiku dalībvalstī, ģimenes, kultūras vai sociālo saišu esamību ar personas izcelsmes valsti. Katrs gadījums tiek izskatīts atsevišķi.

Direktīvas 18.pants

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 76.panta pirmo daļu un Imigrācijas likuma 40.pantu lēmumu par uzturēšanās atļaujas izsniegšanas atteikumu vai uzturēšanās atļaujas anulēšanu 30 dienu laikā pēc lēmuma stāšanās spēkā ir tiesības apstrīdēt Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes priekšniekam.

Savukārt Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes priekšnieka lēmumu par uzturēšanās atļaujas izsniegšanas atteikumu vai uzturēšanās atļaujas anulēšanu likumā noteiktajā kārtībā ir tiesības pārsūdzēt tiesā.

d) Pieteikumi par ģimenes atkalapvienošanu konkrētām personu grupām

Direktīvas 3.panta 2.punktā noteiktas to personu kategorijas, kurām šo direktīvu nepiemēro. Tas ir, šo direktīvu nepiemēro, ja apgādnieks:

- a) ir pieteicies bēgļa statusa saņemšanai, bet vēl nav pieņemts galīgais lēmums attiecībā uz viņa pieteikumu;
- b) ir atļauja par uzturēšanos dalībvalstī, pamatojoties uz pagaidu aizsardzību, vai ir pieteicies uz uzturēšanās atļauju ar šādu pamatojumu un gaida lēmumu par savu statusu;
- c) ir atļauja par uzturēšanos dalībvalstī, pamatojoties uz aizsardzības palīgveidu saskaņā ar starptautiskām saistībām, valsts tiesību aktiem vai dalībvalstu praksi, vai ir iesniedzis pieteikumu uzturēšanās atļaujas saņemšanai ar minēto pamatojumu un gaida lēmumu par savu statusu.

Tomēr saskaņā ar darbā noteikto definīciju par ģimenes locekļiem, arī minēto apgādnieka ģimenes locekļiem ir tiesības atkalapvienoties ar apgādnieku. Līdz ar to zemāk aplūkota Latvijas normatīvo aktu esamība/neesamība attiecībā uz minētajām personu grupām.

Ja apgādnieks ir pieteicies bēgļa statusa saņemšanai, bet vēl nav pieņemts galīgais lēmums attiecībā uz viņa pieteikumu (Direktīvas 3.panta 2.punkta a)

apakšpunkts), tad lēmums par ģimenes atkalapvienošanu var tikt pieņemts pēc tam, kad pieņemts galīgais lēmums par bēgļa statusa piešķiršanu vai atteikumu to piešķirt pašas personas lietā.

Ja apgādniekam ir atļauja par uzturēšanos dalībvalstī, pamatojoties uz pagaidu aizsardzību, tad tiesības šādai personai tiek nodrošinātas saskaņā ar Padomes 2001.gada 20.jūlija Direktīvu 2001/55/EK²⁹ par obligātajiem standartiem, lai pārvietoto personu masveida pieplūduma gadījumā sniegtu tām pagaidu aizsardzību, un par pasākumiem, lai līdzsvarotu dalībvalstu pūliņus, uzņemot šādas personas un uzņemoties ar to saistītās sekas. Šādām personām nav noteikta atsevišķa kārtība ģimenes atkalapvienošanai Latvijas Republikā.

Ja apgādniekam ir atļauja par uzturēšanos dalībvalstī, pamatojoties uz aizsardzības palīgveidu saskaņā ar starptautiskām saistībām, valsts tiesību aktiem vai dalībvalstu praksi, tad saskaņā ar Patvēruma likuma 40.pantu personai ir tiesības apvienoties ar ģimeni Imigrācijas likumā noteiktajā kārtībā.

Ja apgādnieks ir pieteicies uz uzturēšanās atļauju, pamatojoties uz pagaidu aizsardzību vai pamatojoties uz aizsardzības palīgveidu saskaņā ar starptautiskām saistībām, un gaida lēmumu par savu statusu, tad lēmums par ģimenes atkalapvienošanu var tikt pieņemts pēc tam, kad pieņemts galīgais lēmums par statusa piešķiršanu vai atteikumu to piešķirt pašas personas lietā.

Kārtību, kādā Latvijas Republikā ieceļo un uzturas Eiropas Savienības dalībvalstu, Eiropas Ekonomiskās zonas valstu un Šveices Konfederācijas pilsoņi un viņu ģimenes locekļi nosaka Ministru kabineta 2006.gada 18.jūlija noteikumi Nr.586 „Kārtība, kādā Latvijas Republikā ieceļo un uzturas Eiropas Savienības dalībvalstu, Eiropas Ekonomiskās zonas valstu un Šveices Konfederācijas pilsoņi un viņu ģimenes locekļi”. Noteikumos iekļautas tiesību normas, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes 1996.gada 16.decembra Direktīvas 96/71/EK³⁰ par strādājošo norīkošanu darbā pakalpojumu sniegšanas jomā, un Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 29.aprīļa Direktīvas 2004/38/EK³¹ par Savienības pilsoņu un

²⁹ Padomes 2001.gada 20.jūlija Direktīva 2001/55/EK par obligātajiem standartiem, lai pārvietoto personu masveida pieplūduma gadījumā sniegtu tām pagaidu aizsardzību, un par pasākumiem, lai līdzsvarotu dalībvalstu pūliņus, uzņemot šādas personas un uzņemoties ar to saistītās sekas, Oficiālais Vēstnesis L 212, 07.08.2001., 12 – 23.lpp

³⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes 1996.gada 16.decembra Direktīva 96/71/EK par strādājošo norīkošanu darbā pakalpojumu sniegšanas jomā, Oficiālais Vēstnesis L 018, 21.01.1997, 1 – 6.lpp

³¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 29.aprīļa Direktīvas 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr.1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK,

viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr.1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (dokuments attiecas uz EEZ).

Salīdzinot noteikumus par trešo valstu pilsoņu ģimenes locekļu ieceļošanu Latvijas Republikā ar Eiropas Savienības dalībvalstu, Eiropas Ekonomiskās zonas valstu un Šveices Konfederācijas pilsoņu ģimenes locekļu (turpmāk – Savienības pilsoņu ģimenes locekļi) ieceļošanu, kā galvenās atšķirības ir šādas:

- ❖ Savienības pilsoņu ģimenes locekļi dokumentus reģistrācijas apliecības vai pastāvīgās uzturēšanās apliecības, vai uzturēšanās atļaujas, vai pastāvīgās uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai iesniedz Latvijas Republikā, nevis Latvijas diplomātiskajā vai konsulārajā pārstāvniecībā.
- ❖ Atšķirībā no trešo valstu pilsoņu ģimenes locekļiem, Savienības pilsoņu ģimenes locekļiem nav jāiesniedz ne izziņa par fluorogrāfiskās vai rentgenoloģiskās izmeklēšanas rezultātiem, ne pilsonības vai mītnes zemes, ja ārzemnieks tajā uzturējies ilgāk par 12 mēnešiem, kompetentas iestādes izsniegtu izziņu par sodāmību, ne dokuments, kas apliecina iztikas nodrošinājumu, ne dokumentu, kas apliecina paredzamo dzīvesvietu Latvijas Republikā un tiesības tajā apmesties.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2006.gada 18.jūlija noteikumi Nr.586 „Kārtība, kādā Latvijas Republikā ieceļo un uzturas Eiropas Savienības dalībvalstu, Eiropas Ekonomikas zonas valstu un Šveices Konfederācijas pilsoņi un viņu ģimenes locekļi” 30.punktu, lai pieprasītu reģistrācijas apliecību vai pastāvīgās uzturēšanās apliecību, ja ģimenes loceklis ir Savienības pilsonis, vai uzturēšanās atļauju vai pastāvīgās uzturēšanās atļauju, ja ģimenes loceklis nav Savienības pilsonis, Savienības pilsoņa ģimenes loceklis uzrāda derīgu ceļošanas dokumentu un iesniedz:

- ❖ Noteikta parauga anketu atbilstoši normatīvajiem aktiem par uzturēšanās atļaujām.
- ❖ Dokumenta kopiju, kas apliecina laulības vai radniecības faktu.
- ❖ Apliecinājumu par to, ka Savienības pilsoņa ģimenes loceklim ir derīga Eiropas veselības apdrošināšanas karte, Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts izsniegta izziņa, ka persona Latvijas Republikā ir tiesīga saņemt medicīnisko palīdzību valsts garantētajā apjomā,

vai derīga veselības apdrošināšanas polise un pietiekams iztikas nodrošinājums, lai nekļūtu par slogu sociālās palīdzības sistēmai (minēto dokumentu iesniedz trešo valstu pilsoņi gadījumos, kad Eiropas Savienības pilsoņa uzturēšanās Latvijā nav saistīta ar nodarbinātību).

- ❖ Dokumentu, kas apstiprina faktu par kopīgu saimniecību vai to, ka persona ir Savienības pilsoņa vai viņa laulātā apgādībā, ja uzturēšanās tiesības pieprasa apgādībā esoša persona.
- ❖ Notariāli apstiprinātu vai Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes vai Latvijas Republikas diplomātiskās vai konsulārās pārstāvniecības amatpersonas klātbūtnē abu vecāku vai aizbildņa parakstītu piekrišanu bērna izceļošanai uz Latvijas Republiku, ja reģistrācijas apliecība, pastāvīgās uzturēšanās apliecība vai uzturēšanās atļauja ir izsniedzama nepilngadīgam bērnam. Ja bērns Latvijā uzturēsies kopā ar vienu no vecākiem, piekrišana nepieciešama no tā vecāka, kurš neieceļo kopā ar bērnu. Ja aizgādību īsteno vecāks, ar kuru bērns ieceļo Latvijā, un nav noteikti ierobežojumi bērna dzīvesvietas maiņai bez otra vecāka piekrišanas, iesniedz attiecīgu tiesas vai citas kompetentas iestādes vai amatpersonas nolēmumu.

2.2. Ģimenes atkalapvienošanās politikas attīstība 2002 – 2006

Lai transponētu nacionālajos tiesību aktos Padomes Direktīvā 2003/86/EK noteiktās normas, 2005.gada 30.augustā pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr.652 „Kārtība, kādā Latvijā notiek bēgļa ģimenes atkalapvienošana, kā arī tās personas ģimenes atkalapvienošana, kurai piešķirts alternatīvais statuss”, 2005.gada 24.novembrī pieņemti grozījumi Imigrācijas likumā un šobrīd izstrādāts likumprojekts „Likums par patvērumu Latvijā”, kas 2006.gada 14.septembrī izsludināts Valsts sekretāru sanāsmē un nodots tālāk saskaņošanai atbildīgajām ministrijām un citām iesaistītajām institūcijām.

Ievērojamas politiskās un sabiedriskās diskusijas Latvijā atskaites periodā no 2002. – 2006.gadam ne par ģimenes atkalapvienošanu, ne par Direktīvas saturu un Direktīvas transponēšanu Latvijā tiesību aktos nav notikušas.

Tuvākā nākotnē nav paredzēts grozīt ģimenes atkalapvienošanās politiku Latvijā.

3. ĢIMENES LOCEKĻU SKAITS UN STRUKTŪRA

Latvijā 2006.gada 1.janvarī no iedzīvotāju kopējā skaita ārzemnieki bija aptuveni 38 tūkstoši jeb 1.6%³² (tai skaitā ietverti arī Eiropas Savienības pilsoņi). Salīdzinot ar citām Eiropas Savienības valstīm, kur ārzemnieki veido stipri lielāku daļu no iedzīvotāju kopskaita (~5%), tad ārzemnieku skaits Latvijā ir neliels.

Laikā no 2002.gada līdz 2006.gadam Latvijas Republikā termiņuzturēšanās atļaujas, kas izdotas pirmreizēji, atkārtoti un no jauna pēc pārtraukuma, pavisam izsniegtas **26 370**, savukārt pastāvīgās uzturēšanās atļaujas ar jau minētajiem statusiem – **15 722** (sk. 3.1. un 3.2.tabulu). Šo uzturēšanās atļauju skaitā nav ietvertas tās izsniegtās uzturēšanās atļaujas, kas izdotas saistībā ar dokumenta maiņu, un tās izsniegtās uzturēšanās atļaujas, kas izsniegtas pie reģistrācijas.

3.1.tabula

Izsniegtās termiņuzturēšanās atļaujas, 2002 – 2006³³

Gads	Izdota pirmreizēja	Izdota atkārtota	Izdota jauna pēc pārtraukuma	Kopā
2002	2171	2174	225	4570
2003	2444	2399	399	5242
2004	2061	2768	687	5516
2005	2396	2301	546	5243
2006	2928	2342	529	5799
Kopā	12000	11984	2386	26370

Pirmreizēji un atkārtoti izsniegtās termiņuzturēšanās atļaujas veido vienādu daļu (45%) no visām izsniegtajām termiņuzturēšanās atļaujām.

3.2.tabula

Izsniegtās pastāvīgās uzturēšanās atļaujas, 2002 – 2006³⁴

Gads	Izdota pirmreizēja	Izdota atkārtota	Izdota jauna pēc pārtraukuma	Kopā
2002	1258	757	15	2030
2003	1413	729	32	2174
2004	1914	897	80	2891
2005	3317	769	35	4121
2006	3238	1228	40	4506
Kopā	11140	4380	202	15722

³² Centrālās Statistikas pārvaldes sniegtie dati

³³ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes sniegtie dati

³⁴ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes sniegtie dati

Pirmreizēji izsniegtās uzturēšanās atļaujas veido 70% no visām izsniegtajām pastāvīgās uzturēšanās atļaujām.

Statistiskie dati liecina, ka izsniegto uzturēšanās atļauju skaits nemitīgi pieaug, vienlaikus neveidojot lielus lēcienus. Izsniegto uzturēšanās atļauju skaita palielinājumu varētu skaidrot ar liberālu migrācijas politiku, kas nodrošina ārzemniekiem valsti sasniedzamu.

Saistībā ar ģimenes atkalapvienošanu visvairāk termiņuzturēšanās atļaujas laikā no 2002. – 2006.gadam izsniegtas Latvijas pilsoņu un Latvijas nepilsoņu laulātajiem (attiecīgi 46.6% un 22%) (sk. 3.3.tabulu).

3.3.tabula
Izsniegtās termiņuzturēšanās atļaujas 2002 – 2006
saistībā ar ģimenes atkalapvienošanu³⁵

Uzturēšanās atļaujas veids	2002	2003	2004	2005	2006	Kopā
Latvijas pilsoņa laulātais	750	798	1421	1407	2087	6463
Latvijas nepilsoņa laulātais	446	381	698	655	858	3038
Latvijas pilsoņa laulātā nepilngadīgie vai apgādībā esošie bērni	83	69	120	88	159	519
Latvijas nepilsoņa laulātā nepilngadīgie vai apgādībā esošie bērni	...	15	65	62	52	194
Ārzemnieka laulātais	46	41	66	67	111	331
Ārzemnieka laulātā nepilngadīgie vai apgādībā esošie bērni	5	2	3	5	15	30
Latvijas pilsoņa vecāki un viņu laulātie	...	101	229	203	391	924
Latvijas nepilsoņa vecāki un viņu laulātie	...	316	582	320	658	1876
Ārzemnieks, kuram vismaz viens vecāks ir Latvijas pilsonis, laulātais un bērni	...	30	98	121	179	428
Aizbildnībā vai aizgādībā esošs ārzemnieks	11	19	26	56
Kopā	1330	1753	3293	2947	4536	13859

... Trūkst datu vai tie apšaubāmi

Tabulā ietvertas arī tās izsniegtās termiņuzturēšanās atļaujas, kas izdotas saistībā ar dokumentu maiņu, un tās termiņuzturēšanās atļaujas, kas izsniegtas pie reģistrācijas.

Arī pastāvīgās uzturēšanās atļaujas laikā no 2002. – 2006.gadam saistībā ar ģimenes atkalapvienošanu visvairāk izsniegtas Latvijas pilsoņu un Latvijas nepilsoņu laulātajiem (attiecīgi arī 46% un 22%) (sk. 3.4.tabulu).

³⁵ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes sniegtie dati

3.4.tabula
Izsniegtās pastāvīgās uzturēšanās atļaujas 2002 – 2006
saistībā ar ģimenes atkalapvienošanos³⁶

Uzturēšanās atļaujas veids	2002	2003	2004	2005	2006	Kopā
Latvijas pilsoņa laulātais	377	377	988	761	840	3343
Latvijas nepilsoņa laulātais	259	254	381	305	418	1617
Latvijas pilsoņa laulātā nepilngadīgie vai apgādībā esošie bērni	28	24	63	58	63	236
Latvijas nepilsoņa laulātā nepilngadīgie vai apgādībā esošie bērni	8	12	31	31	45	127
Latvijas pilsoņa bērns - ārzemnieks	71	56	88	105	163	483
Latvijas nepilsoņa bērns - ārzemnieks	100	52	186	252	288	878
Ārzemnieka bērns - ārzemnieks	61	29	72	71	118	351
Ārzemnieka laulātais	14	17	36	31	33	131
Ārzemnieka laulātā nepilngadīgie vai apgādībā esošie bērni	1	...	2	5	4	12
Latvijas pilsoņa vecāki un viņu laulātie	...	1	1	2
Latvijas nepilsoņa vecāki un viņu laulātie
Ārzemnieks, kuram vismaz viens vecāks ir Latvijas pilsonis, laulātais un bērni
Kopā	919	822	1848	1619	1972	7180

... Trūkst datu vai tie apšaubāmi

Tabulā ietvertas arī tās izsniegtās pastāvīgās uzturēšanās atļaujas, kas izdotas saistībā ar dokumentu maiņu, un tās termiņuzturēšanās atļaujas, kas izsniegtas pie reģistrācijas.

Sadalījumā pa pilsonībām laikā no 2002. līdz 2006.gadam Latvijā saistībā ar ģimenes atkalapvienošanu termiņuzturēšanās atļaujas visvairāk izsniegtas Krievijas (48.8%), Ukrainas (15.2%), Baltkrievijas (10.5%) un Lietuvas (5.04%) pilsoņiem. Pārējo valstu pilsoņi nepārsniedz 5% sliekšni (sk. 3.5.tabulu).

3.5.tabula
Nozīmīgākās pilsoņu grupas, kuras saņēmušas
termiņuzturēšanās atļaujas saistībā ar
ģimenes atkalapvienošanos, 2002 – 2006³⁷

Pilsonība	2002	2003	2004	2005	2006	Kopā
Krievijas	574	752	1648	1476	2318	6768
Ukrainas	167	276	480	420	768	2111
Baltkrievijas	125	171	306	319	536	1457
Lietuvas	113	169	234	136	47	699
Izraēlas	15	31	69	73	125	313
Armēnijas	38	30	58	79	92	297
Azerbaidžānas	26	23	44	39	67	199
ASV	27	28	27	30	71	183
Moldovas	6	11	34	41	51	143

³⁶ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes sniegtie dati

³⁷ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes sniegtie dati

Kazahstānas	9	15	29	22	48	123
Pārējie	230	247	364	312	413	1566
Kopā	1330	1753	3293	2947	4536	13859

Savukārt, pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saistībā ar ģimenes atkalapvienošanu laikā no 2002. – 2006.gadam visvairāk izsniegtas Krievijas (58.3%), Ukrainas (12.4%), Baltkrievijas (7.9%) un Lietuvas (5.3%) pilsoņiem. Pārējo valstu pilsoņi nepārsniedz 5% sliekšni (sk. 3.6.tabulu).

3.6.tabula
Nozīmīgākās pilsoņu grupas, kuras saņēmušas pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saistībā ar ģimenes atkalapvienošanu, 2002 – 2006³⁸

Pilsonība	2002	2003	2004	2005	2006	Kopā
Krievijas	498	434	1195	976	1085	4188
Ukrainas	130	121	168	188	286	893
Baltkrievijas	77	64	125	118	183	567
Lietuvas	47	38	95	106	97	383
Armēnijas	30	11	20	33	31	125
ASV	18	11	18	18	44	109
Azerbaidžānas	8	16	17	18	20	79
Izraēlas	5	10	19	11	16	61
Kazahstānas	6	8	8	14	9	45
Moldovas	5	5	7	11	16	44
Pārējie	95	104	176	126	185	686
Kopā	919	822	1848	1619	1972	7180

Ar derīgām termiņuzturēšanās atļaujām 2005., 2006.gada 1.janvārī un 2007.gada 15.janvārī Latvijā uzturējās pavisam 25 088 personas, tai skaitā 10 497 (41.8%) sievietes un 14 951 (58.2%) vīriešu (sk. 3.7.tabulu).

3.7.tabula
Personu skaits ar derīgām termiņuzturēšanās atļaujām gada sākumā (01.01.2005. – 15.01.2007.)³⁹

	01.01.2005.		01.01.2006.		15.01.2007.	
	Sievietes	Vīrieši	Sievietes	Vīrieši	Sievietes	Vīrieši
	3160	4269	3310	4693	4027	5629
Kopā	7429		8003		9656	

Savukārt, ar derīgām pastāvīgās uzturēšanās atļaujām 2005., 2006.gada 1.janvārī un 2007.gada 15.janvārī Latvijā uzturējās pavisam 87 283 personas, tai skaitā 41 171 (47.2%) sievietes un 46 112 (52.8%) vīriešu (sk. 3.8.tabulu).

³⁸ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes sniegtie dati

³⁹ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes sniegtie dati

3.8.tabula
Personu skaits ar derīgām pastāvīgās uzturēšanās atļaujām
gada sākumā (01.01.2005. – 15.01.2007.)⁴⁰

	01.01.2005.		01.01.2006.		15.01.2007.	
	Sievietes	Vīrieši	Sievietes	Vīrieši	Sievietes	Vīrieši
	12279	14697	13902	15585	14990	15830
Kopā	26976		29487		30820	

Saistībā ar ģimenes atkalapvienošanu visvairāk ar termiņuzturēšanās atļaujām 2005., 2006.gada 1.janvārī un 2007.gada 15.janvārī Latvijā uzturējās Latvijas pilsoņu un Latvijas nepilsoņu laulātie (attiecīgi 48% un 22%) (sk. 3.9.tabulu).

3.9.tabula
Personu skaits ar derīgām termiņuzturēšanās atļaujām
saistībā ar ģimenes atkalapvienošanu
gada sākumā (01.01.2005. – 15.01.2007.)⁴¹

Uzturēšanās atļaujas veids	01.01.2005.	01.01.2006.	15.01.2007.	Kopā
Latvijas pilsoņa laulātais	1802	1983	2275	6060
Latvijas nepilsoņa laulātais	1054	929	844	2827
Latvijas pilsoņa laulātā nepilngadīgie vai apgādībā esošie bērni	151	128	149	428
Latvijas nepilsoņa laulātā nepilngadīgie vai apgādībā esošie bērni	50	62	46	158
Ārzemnieka laulātais	92	101	117	310
Ārzemnieka laulātā nepilngadīgie vai apgādībā esošie bērni	6	6	12	24
Latvijas pilsoņa vecāki un viņu laulātie	201	271	361	833
Latvijas nepilsoņa vecāki un viņu laulātie	496	519	599	1614
Ārzemnieks, kuram vismaz viens vecāks ir Latvijas pilsonis, laulātais un bērni	75	120	157	352
Aizbildnībā vai aizgādībā esošs ārzemnieks	18	22	26	66
Kopā	3945	4141	4586	12672

Arī ar pastāvīgās uzturēšanās atļaujām 2005., 2006.gada 1.janvārī un 2007.gada 15.janvārī saistībā ar ģimenes atkalapvienošanu Latvijā visvairāk uzturējās Latvijas pilsoņu un Latvijas nepilsoņu laulātie (attiecīgi arī 48% un 20%) (sk. 3.10.tabulu).

⁴⁰ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes sniegtie dati

⁴¹ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes sniegtie dati

3.10.tabula
Personu skaits ar derīgām
pastāvīgās uzturēšanās atļaujām
saistībā ar ģimenes atkalapvienošanas
gada sākumā (01.01.2005. – 15.01.2007.)⁴²

Uzturēšanās atļaujas veids	01.01.2005.	01.01.2006.	15.01.2007.	Kopā
Latvijas pilsoņa laulātais	2959	3138	3071	9168
Latvijas nepilsoņa laulātais	1228	1300	1334	3862
Latvijas pilsoņa laulātā nepilngadīgie vai apgādībā esošie bērni	174	203	204	581
Latvijas nepilsoņa laulātā nepilngadīgie vai apgādībā esošie bērni	127	137	133	397
Latvijas pilsoņa bērns - ārzemnieks	380	431	488	1299
Latvijas nepilsoņa bērns - ārzemnieks	766	863	900	2529
Ārzemnieka bērns - ārzemnieks	273	287	315	875
Ārzemnieka laulātais	99	105	106	310
Ārzemnieka laulātā nepilngadīgie vai apgādībā esošie bērni	28	26	13	67
Latvijas pilsoņa vecāki un viņu laulātie	2	2	3	7
Latvijas nepilsoņa vecāki un viņu laulātie	0	0	0	0
Ārzemnieks, kuram vismaz viens vecāks ir Latvijas pilsonis, laulātais un bērni	0	0	1	1
Kopā	6036	6492	6568	19096

Sadalījumā pēc dzimumiem Latvijā ar derīgām termiņuzturēšanās atļaujām 2005., 2006.gada 1.janvārī un 2007.gada 15.janvārī uzturējās 6434 (50.8%) sievietes un 6238 (49.2%) vīriešu (sk. 3.11.tabulu).

3.11.tabula
Personu skaits ar derīgām termiņuzturēšanās atļaujām
sadalījumā pēc dzimumiem⁴³

Uzturēšanās atļaujas veids	01.01.2005.		01.01.2006.		15.01.2007.		Kopā	
	Siev.	Vīr.	Siev.	Vīr.	Siev.	Vīr.	Siev.	Vīr.
Latvijas pilsoņa laulātais	711	1091	757	1226	865	1410	2333	3727
Latvijas nepilsoņa laulātais	522	532	461	468	413	431	1396	1431
Latvijas pilsoņa laulātā nepilngadīgie vai apgādībā esošie bērni	60	91	55	73	68	81	183	245
Latvijas nepilsoņa laulātā	26	24	31	31	22	24	79	79

⁴² Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes sniegtie dati

⁴³ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes sniegtie dati

nepilngadīgie vai apgādībā esošie bērni								
Ārzemnieka laulātais	57	35	60	41	67	50	184	126
Ārzemnieka laulātā nepilngadīgie vai apgādībā esošie bērni	2	4	3	3	6	6	11	13
Latvijas pilsoņa vecāki un viņu laulātie	156	45	215	56	290	71	661	172
Latvijas nepilsoņa vecāki un viņu laulātie	421	75	444	75	528	71	1393	221
Ārzemnieks, kuram vismaz viens vecāks ir Latvijas pilsonis, laulātais un bērni	34	41	60	60	76	81	170	182
Aizbildnībā vai aizgādībā esošs ārzemnieks	5	13	6	16	13	13	24	42
Kopā	1994	1951	2092	2049	2348	2238	6434	6238
	3945		4141		4586		12672	

Ar derīgām pastāvīgās uzturēšanās atļaujām saistībā ar ģimenes atkalapvienošanu Latvijā 2005., 2006.gada 1.janvārī un 2007.gada 15.janvārī uzturējās 12 672 ārzemnieku, tai skaitā 8511 (44.6%) sievietes un 10585 (55.4%) vīriešu (sk. 3.12.tabulu).

3.12.tabula
Personu skaits ar derīgām pastāvīgās uzturēšanās atļaujām sadalījumā pēc dzimumiem⁴⁴

Uzturēšanās atļaujas veids	01.01.2005.		01.01.2006.		15.01.2007.		Kopā	
	Siev.	Vīr.	Siev.	Vīr.	Siev.	Vīr.	Siev.	Vīr.
Latvijas pilsoņa laulātais	1165	1794	1259	1879	1243	1828	3667	5501
Latvijas nepilsoņa laulātais	583	645	633	667	665	669	1881	1981
Latvijas pilsoņa laulātā nepilngadīgie vai apgādībā esošie bērni	99	75	109	94	107	97	315	266
Latvijas nepilsoņa laulātā nepilngadīgie vai apgādībā esošie bērni	64	63	66	71	63	70	193	204
Latvijas pilsoņa bērns - ārzemnieks	193	187	212	219	241	247	646	653
Latvijas nepilsoņa bērns - ārzemnieks	359	407	404	459	416	484	1179	1350
Ārzemnieka bērns - ārzemnieks	123	150	130	157	147	168	400	475
Ārzemnieka laulātais	60	39	66	39	67	39	193	117
Ārzemnieka laulātā nepilngadīgie vai apgādībā esošie bērni	13	15	11	15	6	7	30	37

⁴⁴ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes sniegtie dati

Latvijas pilsoņa vecāki un viņu laulātie	2	0	2	0	2	1	6	1
Latvijas nepilsoņa vecāki un viņu laulātie	0	0	0	0	0	0	0	0
Ārzemnieks, kuram vismaz viens vecāks ir Latvijas pilsonis, laulātais un bērni	0	0	0	0	1	0	1	0
Kopā	2661	3375	2892	3600	2958	3610	8511	10585
	6036		6492		6568		19096	

Sadalījumā pa pilsonībām 2005., 2006.gada 1.janvārī un 2007.gada 15.janvārī Latvijā saistībā ar ģimenes atkalapvienošanu ar derīgām termiņuzturēšanās atļaujām visvairāk uzturējās Krievijas (58.3%), Ukrainas (12.4%), Baltkrievijas (7.9%) un Lietuvas (5.3%) pilsoņi. Pārējo valstu pilsoņi nepārsniedz 5% sliekšni (sk. 3.13.tabulu).

3.13.tabula
Personu skaits ar derīgām termiņuzturēšanās atļaujām
sadalījumā pēc pilsonības (Top 10)⁴⁵

Pilsonība	01.01.2005.	01.01.2006.	15.01.2007.	Kopā
Krievijas	1845	1888	2043	5776
Ukrainas	603	636	711	1950
Baltkrievijas	402	434	489	1325
Lietuvas	274	288	315	877
Armēnijas	101	96	80	277
Izraēlas	74	82	100	256
Azerbaidžānas	58	58	59	175
ASV	46	49	67	162
Moldovas	35	41	47	123
Kazahstānas	35	40	45	120
Pārējie	472	529	630	1631
Kopā	3945	4141	4586	12672

Un līdzīgi kā ar derīgām termiņuzturēšanās atļaujām, arī ar derīgām pastāvīgās uzturēšanās atļaujām 2005., 2006.gada 1.janvārī un 2007.gada 15.janvārī saistībā ar ģimenes atkalapvienošanu uzturējās Krievijas (58.4%), Ukrainas (12.5%), Baltkrievijas (7.8%) un Lietuvas (5.3%) pilsoņi. Pārējo valstu pilsoņi nepārsniedz 5% sliekšni (sk. 3.14.tabulu).

⁴⁵ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes sniegtie dati

3.14.tabula
Personu skaits ar derīgām
pastāvīgās uzturēšanās atļaujām
sadalījumā pēc pilsonības (Top 10)⁴⁶

Pilsonība	01.01.2005.	01.01.2006.	15.01.2007.	Kopā
Krievijas	3561	3807	3790	11158
Ukrainas	763	821	811	2395
Baltkrievijas	475	508	515	1498
Lietuvas	314	342	362	1018
Armēnijas	94	110	119	323
ASV	91	93	103	287
Azerbaidžānas	65	67	66	198
Izraēlas	49	55	60	164
Moldovas	43	47	45	135
Kazahstānas	34	41	42	117
Pārējie	547	601	655	1803
Kopā	6036	6492	6568	19096

Analizējot statistiskos datus, joprojām vislielākais imigrantu īpatsvars ir no kaimiņvalstīm – Krievijas, Ukrainas, Baltkrievijas, kā arī no Lietuvas. Būtiskas izmaiņas imigrantu skaitā nav novērojamas. Bez tam no visiem ārzemniekiem, kuri uzturas Latvijā aptuveni 60% ir personas, kuras, dzīvodamas Latvijā, ir pieņēmušas citas valsts pilsonību, tādējādi kļuvušas par ārzemniekiem savā mītnes zemē.

⁴⁶ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes sniegtie dati

SECINĀJUMI

- ❖ Latvijas Republika sekmīgi ir transponējusi Direktīvā noteiktās normas nacionālajos tiesību aktos.
- ❖ Migrācijas politika ģimenes atkalapvienošanai Latvijā ir labvēlīga. Stājoties spēkā jaunajam Imigrācijas likumam (2003.gada 1.maijā), tajā vienlaikus tika transponētas Direktīvas normas, kas izslēdza pārejas periodu.
- ❖ Latvijā lielākā daļa Direktīvas izvēles panti ir piemēroti praksē.
- ❖ Latvijā esošie tiesību akti neparedz stingrus integrācijas kritērijus attiecībā uz ārzemniekiem, kuri vēlas atkalapvienoties ar ģimeni.
- ❖ Latvijā var iecerēt un uzturēt lielākā daļa Direktīvā uzskaitīto personu kategorijas, izņemot apgādnieka neprecētie partneri un personas, kuras saistītas ar apgādnieku reģistrētās partnerības rezultātā.
- ❖ Apgādnieka ģimenes locekļi Latvijā var iecerēt un uzturēt vienlaikus ar apgādnieku.
- ❖ Speciāli iecerēšanas un uzturēšanās nosacījumi ģimenes locekļiem, ja apgādnieks pieder pie konkrētas kategorijas (piemēram, ekonomiskais migrants, augsti kvalificēts imigrants), nav noteikti.
- ❖ Ievērojamas politiskās un sabiedriskās diskusijas Latvijā par ģimenes atkalapvienošanu, Direktīvas saturu un Direktīvas transponēšanu tiesību aktos nav notikušas.

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN AVOTU SARAKSTS

- ❖ Robežsardzes likums, Latvijas Vēstnesis 329/330, 16.12.1997.
- ❖ Administratīvā procesa likums, Latvijas Vēstnesis Nr.164, 14.11.2001.
- ❖ Patvēruma likums, Latvijas Vēstnesis Nr.48, 27.03.2002.
- ❖ Imigrācijas likums, Latvijas Vēstnesis Nr.169, 20.11.2002.
- ❖ Grozījumi Imigrācijas likumā, Latvijas Vēstnesis Nr.198, 13.12.2005.
- ❖ Ministru kabineta 2000.gada 22.augusta noteikumi Nr.296 "Noteikumi par profesionālo un amata pienākumu veikšanai nepieciešamo valsts valodas zināšanu apjomu un valodas prasmes pārbaudes kārtību", Latvijas Vēstnesis Nr.302, 29.08.2000.
- ❖ Ministru kabineta 2004.gada 20.janvāra noteikumi Nr.44 „Noteikumi par darba atļaujām ārzemniekiem”, Latvijas Vēstnesis Nr.12, 23.01.2004.
- ❖ Ministru kabineta 2005.gada 30.augusta noteikumi Nr.652 „Kārtība, kādā Latvijas Republikā notiek bēgļa ģimenes atkalapvienošana, kā arī tās personas ģimenes atkalapvienošana, kurai piešķirts alternatīvais statuss”, Latvijas Vēstnesis Nr.138, 01.09.2005.
- ❖ Ministru kabineta 2006.gada 4.aprīļa noteikumi Nr.252 „Noteikumi par valsts valodas zināšanu apjomu un valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību ārzemniekiem, kas ir tiesīgi pieprasīt pastāvīgās uzturēšanās atļauju”, Latvijas Vēstnesis Nr.57, 2006.04.07.
- ❖ Ministru kabineta 2006.gada 18.jūlija noteikumi Nr.586 „Kārtība, kādā Latvijas Republikā ieceļo un uzturas Eiropas Savienības dalībvalstu, Eiropas Ekonomikas zonas valstu un Šveices Konfederācijas pilsoņi un viņu ģimenes locekļi”, Latvijas Vēstnesis Nr.114, 20.07.2006.
- ❖ Ministru kabineta 2006.gada 3.oktobra noteikumi Nr.813 „Uzturēšanās atļauju noteikumi”, Latvijas Vēstnesis Nr.171, 26.10.2006.
- ❖ Ministru kabineta 2007.gada 13.februāra noteikumi Nr.108 „Noteikumi par valsts nodevu par vīzas, uzturēšanās atļaujas vai Eiropas Kopienas pastāvīgā iedzīvotāja statusa Latvijas Republikā pieprasīšanai nepieciešamo dokumentu izskatīšanu un ar to saistītajiem pakalpojumiem”, Latvijas Vēstnesis Nr.28, 16.02.2007.
- ❖ Ministru kabineta 2007.gada 13.februāra noteikumi Nr.107 „Noteikumi par kārtību, kādā tiek veikta pieejamās informācijas pārbaude, izskatot ārzemnieka vīzas vai uzturēšanās atļaujas pieprasījuma dokumentus”, Latvijas Vēstnesis Nr.28, 16.02.2007.

- ❖ Parlamenta un Padomes 1996.gada 16.decembra Direktīva 96/71/EK par strādājošo norīkošanu darbā pakalpojumu sniegšanas jomā, Oficiālais Vēstnesis L 018, 21.01.1997, 1 – 6.lpp
- ❖ Padomes 2001.gada 20.jūlija Direktīva 2001/55/EK par obligātajiem standartiem, lai pārvietoto personu masveida pieplūduma gadījumā sniegtu tām pagaidu aizsardzību, un par pasākumiem, lai līdzsvarotu dalībvalstu pūliņus, uzņemot šādas personas un uzņemoties ar to saistītās sekas, Oficiālais Vēstnesis L 212, 07.08.2001., 12 – 23.lpp
- ❖ Padomes 2002.gada 13.jūnija Regula Nr.1030/2002, ar ko nosaka vienotu uzturēšanās atļauju formu trešo valstu pilsoņiem, Oficiālais Vēstnesis L 157, 15.06.2002., 1. – 7.lpp
- ❖ Padomes 2003.gada 22.septembra Direktīva 2003/86/EK par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanas, Oficiālais Vēstnesis L 251, 03.10.2003., 12. – 18.lpp
- ❖ Parlamenta un Padomes 2004.gada 29.aprīļa Direktīvas 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr.1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (dokuments attiecas uz EEZ), Oficiālais Vēstnesis L 158, 30.04.2004., 77 – 123.lpp